

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič à Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inozemstvo 300.— Din. — Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Priziv zoper obsodbo Puniše Račića

Zagovorniki Puniše Račića so na svoji včerajšnji konferenci sklenili da se pritožijo proti previsoki kazni, državni pravdnik pa je prijavil vzklic proti prenizki kazni

Beograd, 8. junija. Tomo Popović in Dragutin Jovanović-Lune sta bila takoj po razglasitvi razsodbe izpuščena ter sta danes odpotovala na svoje domove, Puniša Račić pa je bil včeraj popoldne prestavljen iz preiskovalnega zapora v zapor za kaznjence.

Dočim je bil Puniša Račić z razsodbo zadovoljen, so njegovi branitelji, pa tudi državni pravdnik najavili priziv. Puniševi branitelji so imeli včeraj popoldne dolgotrajno konferenco, na kateri so sklenili, da se pritožijo zoper preostro kaznen na apelacijsko sodišče. Poseben odbor bo sestavil tozadevno vlogo, ki bo v ponedeljek izročena sodišču.

Prav tako pa je najavil pritožbo tudi državni pravdnik, ki smatra, da je razprava dokazala pravilnost njegove tožbe in je zato kazen odmerjena prenizko. Ker pa prično za beograjska sodišča v ponedeljek že počitnice, bo priziv prišel v razpravo šele jeseni, brzkone meseca septembra. Ni pa tudi izključeno, da bo sodišče zadevo izjemoma takoj rešilo, da spravi ta proces čimprej s sveta.

Jutri bo nastopila nova angleška vlada

Danes bo Macdonald predložil kralju definitivno listo svojega kabineta. — V novi vladi bo tudi ženski minister.

— London, 8. junija. Londonski listi objavljajo sledečo sestavo nove angleške vlade: Ministrsko predsedstvo: Ramsay Macdonald; zunanje zadeve: Arthur Henderson; državni tajnik za dominijone in kolonije: Sidney Webb; lord predsednik Parmoor; državni tajnik za Indijo: Wedgwood; ministrstvo pravde Sankey; vojni ministrstvo: Tomshaw; zrakoplovno ministrstvo lord Thomson; ministrstvo za zdravstvo: Arthur Greenwood; ministrstvo za delo: godna Bonfield; ministrstvo za poljedelstvo in ribolov: Noel Buxton; ministrstvo prosvete

Trevelyan; prvi lord admiraltete: Arthur Alexander; minister za delo: Graham; državni tajnik za Škotsko: Adamson; lankastersko vojvodstvo: sir Oswald Mosley; ministrstvo za promet: Herbert Morrison; državni podtajnik za Škotsko: Tom Johnston; generalni poštni mojster: Smith; čuvár državnega pečata: Philip Snowden. Listi dostavljajo, da bo Macdonald tekom današnjega dne predložil to listo kralju v končno odobritev, tako da bo nova vlada z jutrišnjim dnem prevzela vodstvo državnih poslov.

Nemčija proti poročilu trojke sveta DN

Na seji odbora sveta DN je kanadski delegat predlagal preložitve razprav o manjšinskem vprašanju — Poročilo trojice bo služilo kot komentar

Madrid, 8. junija. Včeraj popoldne se je pričela v odboru Sveta Društva narodov splošna razprava o poročilu odbora trojke glede manjšinskega vprašanja. Odbor Sveta se je sestel tudi danes na zaupno sejo v isti sestavi kot včeraj. Kot prvi govornik je izjavil kanadski delegat Dandurand, ki je decembra 1. 1928, pred incidentom v Luganu zahteval izboljšanje postopanja z manjšinami, da s poročilom odbora trojke ni zadovoljen. Zato je predlagal, naj se obravnavanje manjšinskega vprašanja odgodi na jesensko zasedanje Sveta društva narodov pri čemer je naglasil, da na sedanjem zasedanju ne bo mogoče sprejeti končnoveljavnih sklepov. Nemški delegat, državni tajnik Schubert je naglasil, da je spomenica odbora trojke izzvala globoko razočaranje, ker jo preveča negativno stališče do manjšinskega problema. Nemčija vstraja na izjavi, ki jo je podal nemški zunanji minister dr. Stresemann marca t. l., in sicer, da mora Društvo narodov samo proučiti, ali so se države držale svojih obveznosti. Treba je čim prej ustanoviti stalno manjšinsko komisijo pri Društvu narodov in odpraviti izključitev manjšin pri proučevanju njih se tičajočih vprašanj. Ker poročilo ne nudi primerne podlage za razpravo, bo treba sestaviti novo poročilo. Za Schubertom je govoril francoski zunanji

minister, ki je predlagal, naj se splošna razprava nadaljuje na temelju predloženega poročila. Odgovodec ima pravico dovoliti samo plenum Sveta in torej o njej odbor ne more sklepati. Kot zadnji govornik na današnji seji je govoril finski zunanji minister, ki se je pridružil izjavam Danduranda.

Debatu je zaključil italijanski delegat Scialoja, ki je vprašal vsakega posameznega člana, da li dovolji, da se smatra poročilo trojke za podlago razprav. Nato so pristali vsi člani s pridržkom, nakar je bilo na željo raznih članov Sveta sklenjeno, da naj Adaci, kot poročevalec o manjšinskih vprašanjih zbere predloge, ki jih vsebuje poročilo odbora trojke v konkretna vprašanja. To Adacijevo poročilo je bilo sestavljeno danes popoldne s sodelovanjem španskega in angleškega delegata ter pristojnega uradnika tajništva Društva narodov in bo tvorilo podlago za nadaljnje razprave, dočim bo poročilo samo veljalo le kot komentar.

Madrid, 7. junija n. Semkaj je dospel italijanski državni podtajnik Grandi, o katerem se trdi v diplomatskih krogih, da se bo sestel z jugoslovanskimi delegati. Jugoslovenska delegata Fotić in dr. Šumenković sta že tukaj, dočim dospel dr. Kumanudi v soboto.

Obrtniki proti sejmom

— Osijek, 8. junija. Organizacija sejmarskih obrtnikov v koprivniškem okraju je poslala veličnemu županu Kučicu in ministru trgovine dr. Mažuraniću spomenico, v kateri prosi, naj se odpravijo vsi mesečni sejmi po vsej osiješki oblasti ter odvzamejo sejmarijem njihove koncesije. V svoji prošnji utemeljuje, da je trgovina v vsej osiješki oblasti že itak slaba in da mesečni sejmi povzročajo trgovcem samo škodo, ker morajo iti zaradi reprezentance nanje, kar pa je združeno z velikimi stroški. Obrtniki pravijo, da povsem zadostujejo samo letni sejmi v posameznih krajih, proti katerim ni nobenega ugovora.

Lastnega otroka umoril

Zagreb, 8. junija. Včeraj je zagrebška policija aretirala nekega Mikuletića, rodom iz Istre, ker je izsledila, da je pred enim letom umoril svojega novorojenega otroka in ga zakopal na dvorišču hiše, v kateri je stanoval. Mikuletić je na policijski priznal svoje dejanje ter izpovedal, da je otroka umoril zato, ker je živel s svojo ženo v taki bedi, da si otroka ni upal preživljati.

Bogata dedščina Harry Piel
Berlin, 8. junija r. Sloviti filmski igralec Harry Piel, čigar pustolovni filmi vzbujajo pozornost po vsem svetu, je prejel te dni obvestilo, da mu je neki neznan oboževalec zapustil vse svoje premoženje in sicer 80.000 mark v gotovini (okrog 1.200.000 Din), veliko posestvo na Poljskem in krasno vilo na Württenberskem.

Premestitve pri pošti

Beograd, 8. junija. Premestitve so naslednji poštni uradniki: Fran Klasinc iz Račice v Maribor, Mara Kuhec iz Velike Nedelje v Ormož, Anastazija Bujak iz Krmele v Ljubljano, Mara Debelak iz Sv. Pavla v Konjice, Fran Učakar iz Semiča v Novo mesto, Ana Eržen iz Hoč v Pragersko, Marko Kuhar iz Borovnice v Logatec, Ana Veselić iz Kozjega v Trbovlje, Miran Mesoledec iz Mislina v Velenje, Ivan Rebernik iz Sv. Petra v Savinjski dolini v Celje, Miroslav Drobnič iz Vidma pri Ptuj v Maribor, Ana Rihter iz Lukovice v Ljubljano in Karel Hribernik iz Studencev v Maribor.

Osnovanje tvornice svile v Bosni

Banjaluka, 8. junija. Tu se čim dalje bolj širijo vesti, da se bo na državnem posestvu v Tesliću osnovala velika tvornica za izdelavo svile. Kapital bi dala na razpolago neka angleška skupina iz Londona, pri podjetju pa bi sodelovali tudi nekateri domači finančniki. Prebivalstvo v Banjaluki in v vsej oblasti se zelo zanima za to podjetje, ki bi lahko zelo lepo uspelo, ker je v bližini Banjaluke na razpolago cenena električna energija od samostana trapistov. Sedaj ima to električno centralo v najemu mestna občina, ki oddaja tok za 4 Din kilovatno uro.

Popust za odvetniške skupščine
Beograd, 8. junija. Generalna direkcija državnih železnic je dovolila 50% popust na vseh progah državnih železnic za odvetnike, ki potujejo na glavne skupščine odvetnikov 9. t. m. v Zagrebu in Beogradu.

Pogajanja s Poljsko

Beograd, 8. junija. Pogajanja za sklenitev nove trgovinske pogodbe med Jugoslavijo in Poljsko napredujejo ugodno. Obe delegaciji sta imeli doslej že več sestankov. Nocoj je poljska delegacija priredila članom jugoslovenske delegacije svečan banket.

Mobilizacija proti kobilicam na Bolgarskem

Sofija, 8. junija. V okolici Haskova se je pojavila ogromna množina kobilic, ki so uničile velik del setve. Dosedaj so uničile že okoli 60.000 kg kobilic, kljub temu pa so bile oblasti prisiljene mobilizirati podeželsko prebivalstvo v starosti od 15 do 60 let za nadaljnjo borbo proti kobilicam.

Mussolinija skrbi padanje porodov v Italiji

Rim, 8. junija. Na seji italijanske zbornice je prekinil Mussolini nekega govornika, ki je hvalisal prirastek italijanskega ljudstva, in opozoril zbornico na to, da je padlo v prvih štirih mesecih tekočega leta število porodov v Italiji za 17.000, dočim je naraslo število smrtnih primerov za 90.000. Mussolini je dalje izjavil, da ni pod takimi okolnostmi optimizem prav nič umesten in da se bliža Italija isti usodi, kakor njena zapadna sosedja, kjer stalno pada število porodov.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Ljubljanska borza danes ni poslovala.
INOZEMSKA BORZE.
Curih: London 25.1925, Newyork 519.05, Pariz 20.31, Milan 27.18, Madrid 73.00, Berlin 123.87, Dunaj 72.87, Beograd 912.50, Praga 15.3825, Bukarešta 3.08, Budimpešta 90.55, Zofija 3.7550.

Ena ali tri državne opere?

Intendant beograjskega Narodnega gledališča demantira, da bi se zavzemal za osnovanje ene same državne opere namesto dosedanjih treh.

Kakor znano, so pred dnevi prinesle zagrebške »Novosti« poročilo iz Beograda, da sta se intendant zagrebškega Narodnega gledališča dr. Treščec in intendant beograjskega Narodnega gledališča Milan Predić zavzela pri ministru prosvete Maksimoviću za osnovanje ene same državne opere, ki bi izmenoma gostovala v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. Vest o tem je vzbudila v ljubljanskim umetniških in gledaliških krogih precej nevolje, tembolj, ker predstavnik Narodnega gledališča v Ljubljani o kakih nameravanih prenosov oper v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani v eno samo opero sploh niso bili obveščeni. Tako upravnik Narodnega gledališča v Ljubljani gosp. Oton Župančič kakor direktor ljubljanske opere gosp. Polič sta se odločno izrekla proti omenjeni rešitvi opernega vprašanja v naši državi.

Včerajšnja »Politika« je objavila sedaj naslednjo izjavo upravnika beograjskega Narodnega gledališča: »Glede na izjavo gosp. upravnika in direktorja Narodnega gledališča v Ljubljani na vest »Novosti« o neki akciji upravnikov zagrebškega in beograjskega Narodnega gledališča za osnovanje skupnega opernega ansambla, izjavljamo da se ni nobena taka akcija uveljavila pri gosp. ministru prosvete in financ, ki sta prejela referat o mnogo bolj stvarnih in nujnih potrebah. Ker omenjena izjava mene osebnostno omenja, moram odločno odkloniti, da

sem bil kdaj pristaš te ideje, ker jo smatram v današnjih razmerah za neizvedljivo, in mislim, da bo vedno neuporabna. Po mojem skromnem mnenju niso ime: moji tovariši v Ljubljani povoda za ugotovitev, kaj morda mislim o reprezentativnem začrtu opere v Beogradu in Zagrebu, in niso imeli dovolj upravičenosti, da zopet sprožijo tema o kulturnih potrebah in starosti kulture. Moram samo pripomniti dvoje: 1) da je opera v Beogradu bila in ostala edina v državi brez pomoči operete, čeprav sodeč po privatni opereti tudi beograjsko kulturno mlajše občinstvo čuti potrebo po njej, in 2) da mora Beograd klub vsemu, kar je bilo v preteklosti, imeti in bo imel, kar zasluži.

Zagrebški »Morgenblatt«, ki beleži to izjavo z zadovoljstvom, ugotavlja pa, da vest o skupni operi ni bila vzeta iz zraka, temveč izvira od obeh intendantov. Ker pa je zagrebški intendant Vladimir Treščec izjavil v intervjuu, objavljenem v nekem zagrebškem listu 5. t. m., da izvira o tem izjava od njega, temveč od intendanta Predića, ki je tudi po obisku pri prosvetnem ministru podal beograjskemu poročevalcu lista tozadevno izjavo, se mora smatrati, pravi »Morgenblatt«, da nimamo nobenega povoda dvomiti nad resničnostjo besed intendanta Treščeca, ker ni bil beograjski intendant vedno mnenja, kakršnega izraza v svoji sedanjosti izjavi.

Kraljevo priznanje našemu kmetu

Pomemben kraljev predgovor h knjigi »Naša vas«

— Beograd, 8. junija. Kralj, ki od nekdaj ceni ogromen pomen vasi in kmetovalca za življenje našega naroda in ki posveča očetovsko skrb vsemu, kar vodi k napredku našega podeželja, je napisal predgovor h knjigi »Naša vas«, ki izide te dni v založbi »Sodobne občine«. Kraljev predgovor k tej pomembni publikaciji se glasi:

»Skozi vsa mučna obdobja naše preteklosti je bilo in ostalo podeželje buden čuvár naših nacionalnih pridobitev in vedra sila v vseh lepih izrazih našega nacionalnega genija. Delo v smislu kulturne in gospodarske povzdige našega podeželja, ki pri tem strogo varuje njegove nacionalni značaj, pomeni izpolnjevanje dolžnosti sedanjosti in zadostiti potrebam našega zdravega in uspešnega razvoja v prihodnosti.

Preiskava v Faloutovi špijonažni aferi

Špijonka kot plesalka v praškem baru. — Faloutova potovanja v inozemstvu.

Praga, 8. junija. Vohunski kapetan Falout je bil danes izročen vojaškemu sodišču. Med zaslišanjem je dejal, da je prejel samo 30.000 Kč. Falout se izgovarja na neko Wolfovo iz Draždan, ki ga je baje zavvedla v vohunstvo.

— Praga, 8. junija. Vprašanje častnika, ki je posredoval zvezo med kapitanom Faloutom in vohunsko centralo, je bilo včeraj deloma rešeno z aretiranjem Charlotte Wolff v Draždan. Današnje zasliševanje je prineslo novo senzacijo, ker se je izkazalo, da je bila 24-letna Charlotta Wolf iz Draždan jeseni lanskega leta 2 tedna angažirana pod tujim imenom kot plesalka v praškem baru »Alhambra«. Preiskava proti Faloutu napreduje razmeroma zelo hitro. Posebno pozornost posvečajo preiskovalne oblasti inozemskim potovanjem Falouta. Pri pregledovanju osebnih aktov Falouta so našli zabeležbo, da je zaprosil kapitan Falout decembra 1928 v predsedstvu ministrstva za narodno obrambo za dovoljenje, da bi smel potovati v inozemstvo. Kot vzrok potovanja je navajal rodbinske zadeve. Policijsko ravnanje niti ne sme namreč aktivnemu častniku izdati potnega lista brez pismenega dovoljenja vojaške oblasti. Falout je to dovoljenje predložil in je s potnim listom odpotoval v Berlin. Potni list so sedaj zaplenili. Izkazalo se je, da je bil starejšega datuma in je bil septembra lanskega leta samo podaljšan. Druga potovanja razen onega v Berlin v potnem listu niso zabeležena. Iz te okoliščine bi se dalo sklepati, da se je Falout inozemstvu sam ponujal za vohuna. Ugotovljeno je tudi, da je bil Falout razen v Berlinu in Draždanih tudi v Monakovem. Koliko potovanj je izvršil s potnim listom na ime Josipa Friedländerja, se ne da ugotoviti, ker potnega lista ni mogoče najti. Pri preiskavi prostorov v škodovih tornah, kjer je uradoval Falout, so našli pepel zažganega papirja. Pepel bodo kemično preiskali. Razen pepela so našli papirnate zrezke, ki izvirajo od pisem in kuvert. Na eni izmed njih so našli nemško znamko z žigom iz Berlina. Falout trdi, da je zbral pisma svo-

je prijateljice Wolffove, ker je ni hotel kompromitirati.

Praga, 8. junija. Z glasovi koaliranih strank je včeraj poslanska zbornica vzela na znanje izjavo, ki jo je podal ministrski predsednik Držal v torek, o eksplozijski katastrofi in o Faloutovi aferi. Komunisti so pričeli proti koncu seje prijavljati številne nove govornike. Koalicija je nato sklenila, da bo zaključila debato s tem, da bo sta od 11 prijavljenih govornikov govorila samo dva. Prvi od obeh se je besedi odpovedal, nakar je povzel besedo govornik koalicije poslanec Bradač in podal izjavo v imenu koaliranih strank. Izrekel je vladno polno zaupanje koaliranih strank, obenem pa tudi ministru za narodno obrambo, ki bo izvedlo o aferi najstrožjo preiskavo.

Olomuc, 8. junija. Sedaj ima tudi Olomuc svojo vohunsko afero. Tukaj je bila aretirana 36 letna avstrijska državljanka Margareta Steiner s svojim spremljevalcem čigar ime dosedaj še ni znano, ker je osumljena vohunstva. Oba tujsca sta fotografirala razne vojaške objekte. Pri aretiranih so našli bogato korespondenco in mnogo listin, ki so jih zaplenili. Steinerjeva je bila elegantna dama in je nastopala povsod z veliko smelostjo. Oba vohuna sta bila prepeljana v zapore okoliškega sodišča.

Krivi muslimanski prorok

— Sarajevo, 8. junija. V zadnjem času so se pojavili med muslimani letaki, podpisani od nekega Šeha Ahmeda, ki napovedujejo propast islama in skorajšnji sodni dan. Med muslimani je zaradi teh letakov nastalo precejšnje vznemirjenje, tako da je bil Reis-ul-Ulema Causević prisiljen izdati poseben razglas na muslimane, v katerem jih opozarja, da so ti letaki neumna sleparija, ker Šeha Ahmeda v Mekki sploh ni. Svoječasno je živel sicer tamkaj Šeh Ahmed, ki pa je že davno umrl. Reis-ul-Ulema povdarja, da je razširjanje takih vesti zmerno odvračati prebivalstvo od rednega dela in ga zapeljivati v usodne sklepe. Zato poziva muslimane, naj vse, kar se ne strinja s koranom in zdravim razumom, odklanjajo in se ne puste zavajati v zmotu.

Parola za nedeljo: VELESEJEM!

Naše meščanske šole razstavljajo

Velika jubilejna razstava meščanskih šol na velesojmu. — Rekordna udeležba. — Razgovor našega urednika z ravnateljem g. Hočevarjem.

Posebnost letošnjega velesojma je razstava naših meščanskih šol, ki je zasnovana v velikanskem obsegu. Na razstavi so zastopane skoro vse šole Slovenije z izdelki učencev in učenk. Vendar pa se ta razstava močno razlikuje od običajnih takih razstav. Razstava je namreč urejena po predmetih tako, da ima obiskovalec vtis, kakor da bi posetil eno samo ogromno šolo. Človek se ne more načuditi izdelkom. Ne ve, kje bi prišel. Ali pri risanju, ali pri ročnem delu, ali pri jezikih, ali pri šolskem znanju, kjer se kar tare radovednežev. Naš urednik je naprosil g. ravnatelja Hočevarja, naj mu pojasni, kako se v meščanskih šolah poučuje.

— S kakšnim namenom ste, g. ravnatelj, razstavili na velesojmu?

Predvsem, da pokažemo najširši plastem uspeh meščanske šole. Namen razstave po predmetih pa je, da pokažemo metodo našega poučevanja, ki je usmerjena v najnovejši smeri delovne šole, da pokažemo uspehe te metode pri vseh predmetih. Tudi hočemo s to razstavo dokumentirati, kako se meščanske šole lahko prilagodijo bistvu krajevnih razmer. Tako n. pr. vidite izdelke te-le šole, ki je na deželi. Vsi predmeti, posebno praktični, se uživajo v milje našega kmeta, ta zopet v stremeljenju obrtništvu, ona tretja živi v industriji, pa zopet druga v trgovstvu. Vse pa je strnjeno v praktičnost. Vsi predmeti na meščanski šoli so živi, poučevanje navezano le na živo potrebo poznejšega poklicnega udejstvovanja. Se posebej pa hočemo s to razstavo demonstrirati, kako potrebne so našim meščanskim šolam za vse one, ki se hočejo posvetiti praktičnim poklicem. In to ravno je namen naših meščanskih šol. Ta razstava pa je živ dokaz, da so se slovenske meščanske šole močno dvignile nad povprečnost, da živo služijo svojemu namenu, in da so edine šole, ki so za povzdigo izobrazbe širokih mas najbolj pripravne.

— Ali bi mi lahko pojasnili, kako n. pr. izvajate to metodo pri posameznih predmetih?

Vidite, tako-le. Vzemimo računstvo. Princip našega poučevanja je predvsem praktičnost. Nič več suhoparno vadenje in mehaniziranje, temveč samodelavnost učencev. Vse, kar se da ponazoriti, se izdeluje neposredno pri pouku samem ali pa pri ročnih delih, ki so sedaj obvezni predmet na naših šolah. Tako vidite, da je n. pr. operacija kvadriranja tudi dokazana z izdelkom iz lepenke, c. z. lesa, ki so ga učenci svedra sami izdelali. Vse, kar se računa, mora imeti zvezo z življenjem. Učenci trgujejo, nakupujejo, kalkulirajo — pri geometriji merijo, izdelujejo modele, rišejo praktične načrte itd. Ravno tako pri vseh ostalih predmetih. Oglejte si samo naš šolski zoo. Ves prirodoopisni pouk sloni na opazovanju živih objektov, ki jih učenci sami goje v posebnih prostorih. Da bi videli, kako živo se sedaj zanimajo za ta predmet! In tako vidite je pri vseh predmetih. Zemljepisje: teoretično učenje je v zvezi z vsemi razstavljenimi izdelki; oglejte si te-le reliefe, šematične slike, nazorne dokazilne izdelke posameznih dežel — ali pa pri zgodovini posnetke orožja, orodja, miniaturne stavbe gradov, gledališč, mest, zbirke denarja itd. Učenci se na ta način resnično uživajo v pouku, ga razumevajo z ljubeznijo in s to metodo je

dana prilika, da se sami izpopolnjujejo tudi izven šole. Fizika, kemija — pogledite si samo te izdelke, s kakšno ljubeznijo so izvršeni!

— Kakor vidim, so zelo bogato zastopani izdelki deških ročnih del. Kako se obnese ta pouk?

Sami vidite, da prav dobro! Nedvomno ima za povzdigo tega pouka pri nas neprecenljive zasluge naš Humeč, ravnatelj meščanske šole v Mariboru, katerega šola je tudi največ razstavila. V Ljubljani ga z velikim uspehom propagirata Novak, ravnatelj meščanske šole v Šiški, ter Tone Seliskar, učitelj na meščanski šoli v Prulah. Ti se še posebno trudijo, da spravijo ves pouk v ročnih delih v zvezo z ostalimi predmeti, kar je edino pravilno. Vse, kar se pri predmetih uči, naj se izdela pri ročnem delu. Če jemljemo n. pr. pri fiziki električni zvonec, tedaj ga učenci v delavnici tudi izdelajo. In tako pri vseh predmetih. Ima pa deško ročno delo še to važnost, da vzgaja mladino za delo, da ročno delo spoštuje in da zna ceniti delo ob vsaki priliki. In baš ta predmet daje meščanski šoli še posebno označko praktičnosti. Ko hodi imeli na razpolago zadostno število učiteljskega, specializirane za ta predmet, bodo uspehi tega pouka še veliko večji.

Ogledal sem si izdelke mariborske, prulske, šišenske ter ostalih šol, pa sem bil v resnici vznemirljiv nad izdelki naših mladih fantov. Izdelki iz lepenke, lesa, flovice, kovine so sijajno izvršeni in pričajo, kako vneto se dela na meščanski šoli. Modeli aeroplanov, raznih strojev — človek bi ne verjel, da so to izdelale tako mlade roke.

— Kaj pa na ženskih meščanskih šolah? Tudi na teh se z vso vneto povdarja praktičnost. Pogledite si samo ženska ročna dela ter oddelke za gospodinjstvo. Mnoge šole imajo že svoje kuhinje, pralnice, likalnice. Vadijo se v vsem, karkoli potrebuje žena v svojem poklicu. Vidite — ne samo prte in blazine — tudi kranje nogavice, perila — vse to goje naše tovarišice na svojih šolah. Tako je tudi ženska meščanska šola dokazala, da je praktična šola — šola za življenje.

— Katere šole so se prav posebno odlikovale?

Prav vse! Nekaterke se žal niso moge udeležiti razstave zaradi prevelikih stroškov in oddaljenosti. Posebno veliko so razstavile šole iz Maribora in Ljubljane. Nekaterke šole se seveda odlikujejo po svojih posebnostih. Tako n. pr. mariborska deška, I. deška v Ljubljani in II. deška po deških ročnih delih in risbah, ženske meščanske šole so prav vse sijajno zastopale, Ribnica se odlikuje po suhi robi, — sicer pa: kolikor šol, toliko novosti. Vsaka šola je delala z vneto za to razstavo, zato tudi ni mogoče kvalificirati posameznih šol po splošnosti — ker to ni razstava posameznih šol, temveč razstava vseh šol. In vse šole, ki so razstavile, so se odrezale!

Ogledala sva si z g. ravnateljem vse oddelke. Ogromno dela je tu naloženo. Koliko požrtvovanja, koliko ljubezni do naše mladine, koliko uspeha! Zahvali sem se mu za prilaznost in odšel z razstave z velikim zadovoljstvom. Razstava je odprta še jutri. Kdorkoli utegne, naj ne zamudi te lepe prilike, da si ogleda trud in uspeh desetletnega dela naših meščanskih šol.

Ljubljanska porota

Petek obsojen na 4 leta

Včeraj se je nadaljevala in zaključila obravnava poti Cirilu Petku, obtoženemu hudodelstvu uboja. Senat je stavil porotnikom tri vprašanja in sicer prvo glavno glede uboja, drugo glavno glede lahke telesne poškodbe in dodatno vprašanje. Porotniki so obe glavni vprašanji potrdili in Petek je bil obsojen na 4 leta težke ječe.

Ponarejalec dvodinarskih novčičev

Potem se je vršila obravnava proti ključavničarskima vajencema Rudolfu Plotniku in Maksu Lampetu, ki sta bila obtožena ponarejanja dvodinarskih novčičev. Obtoženca sta še mlada fanta in nista vedela, da sta zakrivila hudodelstvo ponarejanja denarja. Šolsko vodstvo in policija sta dala o njima dobro izpričevalo. Porotniki so obe glavni vprašanji glede krivde zanikali in obtožbenca sta bila oproščena.

Tatvina v Čudnovi trgovini

Senatu predseduje d. v. svetnik dr. Gaber, prisednika sta d. v. svetnik Avsec in sodnik Kobal, zapisnikar je avskulant Kotalj. Državno tožilstvo zastopa namestnik dr. tožitelja Lovrenčak. Čepelnika zagovarja odvetnik dr. Žitko.

Obtoženec je slabo obložen šibek fant. Na predsednikova vprašanja odgovarja tiho. Slovenskega jezika ne obvlada popolnoma, zato je navzoč tudi tolmač italijanskega jezika dvorni svetnik p. p. Gabrijel Čič.

Čepelnikov Emil je samski delavec iz Stanežič. Fant je bil rojen leta 1902 v Trstu. Radi tatvine je že sedel, pa ga ni spametovalo.

Obtožnica trdi, da je obtoženec nevaren tat, ki se je zadnji čas potikal po Italiji, od koder so ga izgnali radi raznih tatvin. Prišel je v domačo občino Št. Vid, kjer je svojo tatvinsko obrt nadaljeval. Nastopal je za zelo predrzno.

Dne 6. aprila letos je vlomil pri belem dnevu, med odpoldanskim odmorom v zakle-

njeno delikatesno trgovino Viljama Goloba v Prešernovi ulici, katero je odprl z vitrihom, ki si ga je sam naredil. Odnesele so okoli 900 Din gotovine ter nekaj čokolade, mesnine in konjaka.

Se bolj predrzen poskus je pa tvegala 16. aprila letos v zlatarski trgovini pri Čudnu v Prešernovi ulici. Ko se je tisto popoldne trgovina odprla, je takoj vstopil Emil. Ne oziraje se na prisotno blaginčarko Drago Fritschevo je šel k blagajni in pričel pobirati denar iz nje. Blaginčarka je poklicala Franceta Bajžeta, ki je bil v sosednem lokalu, a tat se pa ni zmenil mnogo zanj. Ko ga je France opozoril, naj pusti denar, je vzel iz hlačnega žepa še odprt nož, ga položil kraj sebe na mizo in dejal: »Le mirno, le mirno!«

Ko si je nabral dovolj denarja, se je pričel umikati proti vratom, pa ga je prehitel alarmirani stražnik. Proti stražniku je tat zamahnil z nožem, pa mu ni nič pomagalo, moral je na rivec, katerega je jedel do danes.

Pri Čudnu je hotel odnesti pičček še nad 3000 Din gotovine in 48 srebrnih kron. Skupna škoda, ki jo je fant nameraval napraviti s svojimi tatvinami, znaša 4751 Din.

Obtoženec prizna, da je z vitrihom odprl Golobovo trgovino, glede poskušnega vloma pri Čudnu pa pravi, da je bil pijan in da je hotel le nekaj vzeti. Prizna tudi, da je bil v Trstu obsojen na 14 mesecev ječe in da je bil izgnan v Stanežič, kjer je stanoval pod streho matere hiše. Sploh je fant pred porotnim sodiščem vse svoje tatvine odkrito priznal. Na predsednikovo vprašanje, ali je imel v žepu odprt nož, ko se je vtihtal v Čudnovi trgovino, je odgovoril, da je bil žepni nož zaprt. Iz blagajne je pobral stotake, glede drobiža in srebrne krone se pa ne spominja. Predsednik ga je vprašal, če je prišel v Ljubljano z namenom krasti in obtoženec je odkrito priznal, da je skušal krasti, ker doma ni imel kaj jesti.

Zaslišane so bile tri priče, ki so izpovedale bistveno drugače, nego obtoženec. Predsednik je prebral kazenski list, ki navaja, da je fant na slabem glasu in da je bil radi tatvine že štirikrat kaznovan. Sod-

nik je ugotovil, da je 2890 Din, ki jih je obtoženec ukradel pri Čudnu, shranjenih pri sodišču.

Senat je stavil porotnikom tri glavna in eno dodatno vprašanje glede obtožbe krivde.

Porotniki so dve glavni vprašanja in tudi dodatno potrdili in Čepelnik je bil obsojen na 3 leta težke ječe s poostrenjem.

Kdo je zadel 1,200.000 Din

V četrtek je bilo v državnih razrednih loterijah žrebanje za veliko premijo 1,200.000 dinarjev in malo premijo 500.000 Din. Žrebanje se je vršilo že skoro mesec dni vsak dan. V četrtek se je pričelo že pred 7. uro zjutraj. Z napetostjo se je pričakovalo žrebanje premije 500.000 Din, ki je imela pripasti prvemu dobitku za 2000 Din. Najprej je bilo izžrebanih nekaj manjših dobitkov, ob 7. pa je predsednik komisije sporočil prvo številko z dobitkom 2000 Din. Ta številka je bila 56.498, ki ji je z malo premijo vred pripadalo 502.000 Din. Izžrebana številka je bila prodana v Hercegnovem. Nato je bilo izžrebanih 500 različnih dobitkov.

Ob 3.40 popoldne se je po kratkem odmoru žrebanje nadaljevalo. V kolesu je bilo še 7 dobitkov po 2000 Din, od katerih zadnji je imel dobiti premijo 1,200.000 Din. Končno je bila izžrebana zadnja številka 42.126, ki ji je pripadla premija 1,200.000 dinarjev. V kratkem se je zvedelo, da je velika premija razdeljena med Zagreb, Split in Beograd. Zagreb je dobil največji del in sicer dve polovici po 600.000 Din. V Zagrebu sta bili srečki prodani pri Prvi hrvatski štedionici ter banki Rein in drug. V Splitu je bila prodana ena polovica pri kolektorju Jordanu Matoševiću, v Beogradu pa istotako ena polovica pri bratih Vasićih. V Beogradu je od bratov Vasićev kupil srečko neki prekupec srečk. Ta jo je prodal dalje nekemu strošarstvu žagarju s štirimi otroci. V Zagrebu je polovico izžrebane glavne dobitke državne razredne loterije v znesku 601.000 Din dobil neki član zagrebskega orkestra, po rodu Čeh.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

DRAMA

Sobota, 8.: Piskač se smeje. Premijera. Premijerski abonma.
Nedelja, 9.: Pegica mojega srca. Gostuje gdca. Anta Kovačičeva. Ljudska predstava pri zniž. cenah. Izven.

Ponedeljek, 10.: Zaprt.
Torek, 11.: Igra ljubezni in smrti. Red B. Sreda, 12.: Theodor & Comp. Red A. Četrtek, 13.: Igra ljubezni in smrti. Red D. Petek, 14.: Romeo in Julija. Gostovanje nekaterih članov mariborskega gledališča. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Konec dramske sezone.

OPERA

Sobota, 8.: Cigan baron. Red D. Nedelja, 9.: Grofica Marica. Ljudska predstava pri zniž. cenah. Izven.
Ponedeljek, 10.: Zaprt.
Torek, 11.: Evgenij Onegin. Premijerski in D. abonma.
Sreda, 12.: Cigan baron. Red C. Četrtek, 13.: Mignon. Red A. Petek, 14.: Črne maske. Red B.

Opozorjamo na nocojšnjo premiero angleške drame »Piskač se smeje«, katero je napisal pisatelj Ould, ki bo pri nocojšnji krstni predstavi osebno navzoč v ljubljanski drami.

Strausova vesela in večno lepa pesem se bo danes zvečer glasila v naši operi. Vprizori se ena najboljših operet svetovne literature »Cigan baron« v običajni zasedbi. Predstava se vrši za abonma D.

»Grofica Marica« v ljubljanski operi. V nedeljo 9. t. m. ob pol 20. uri se vprizori po predsedku par mesecev zopet na našem odru priljubljena Kalmanova opereta »Grofica Marica« z gospos Polico v naslovni vlogi. Oslala zasedba kakor pri vseh dosedanjih vprizoritvah. Predstava je ljudska in velja znižane operne cene.

V komediji »Pegica mojega srca« gostuje v ljubljanski drami v nedeljo 9. t. m. zvečer gdca. Anta Kovačičeva in sicer v naslovni vlogi Pegice. Ostala zasedba običajna. Predstava je ljudska pri znižanih dramskih cenah.

Sporod popoldanske akademije ob 10 letnici obstoja meščanskih šol, ki se vrši v nedeljo, 9. junija ob 15. uri v unijski dvorani. 1. Schwab: Zlata kavgica, zbor s spremljevanjem klavirja (II. deška, II. deška in Lichtenurnova meščanska šola iz Ljubljane). 2. Rajalni nastop in Malat-Pregelj: Lastavice (Deška meščanska šola Škofja Loka). — 3. Adamci: Ah, zvonoj in Dudačevski (poje meščanska šola Trbovlje). 4. Zupančič: Pesem mladine. Zborna deklaracija šole v Št. Vidu. 5. Adamci: Zazibalka, Pregelj: Cergo moja, čerpiče, poje meščanska šola Tržič. 6. Rajalni nastop. 1. deška meščanske šole v Ljubljani. 7. Hribar: Čur, mur, Adamci: Sem si vzela (poje meščanska šola z Rakeka). 8. Adamci: Vse rožice rumene, Ajaz: Triglav, poje I. deška iz Ljubljane. 9. Orkester I. deške ljubljanske: Parma: Mladi volaki, Intermezzo iz Ksenije, Červaj: Jadranska barkarola, Smetana: Korčnica iz Prodanе neveste. 10. Jenko: Zbor Ciganov iz Vračara, Schwab: Dobro jutro. Skupni zbor s spremljevanjem orkestra. Druga akademija se vrši s popolnoma novim sporedom zvečer v nedeljo ob 20. uri. Predprodaja vstopnic v Matični knjižarni.

Dve interni produkciji gojencev šole Glasbene Matic v Ljubljani. V soboto, dne 8. in v ponedeljek dne 10. t. m. vsakokrat popoldne ob 17. uri se vršita v pevski dvorani produkciji Glasb. Matic v Vegovi ulici interni produkciji gojencev šole Glasbene Matic, h katerima vabi ravnateljstvo najbližnje stariše gojencev odnosno namestnike starišev in sorodnike posameznih gojencev. Dobrodošli so tudi prijatelji Glasbene Matic, ki se zanimajo za napredek šole in njenih gojencev. Na I. produkciji danes v soboto ob 17. uri nastopi 16 gojencev, ki obiskujejo klavirski, violinski, solopjevski oddelke in sicer I. do IV. razred. Podrobni spored produkcije je nabit v večji poslojia Glasbene Matic.

Povabil praznik meščanskih šol ljubljanske oblasti. V proslovo 10 letnice obstoja naših meščanskih šol se vršita danes v nedeljo, dne 9. t. m. v unijski dvorani 2 akademiji, kojih



Lepi zobje

so najdragocenejši dar, ki ga je poklonila narava, toda ta dar je treba skrbno in redno negovati. Kdor vsak dan vporablja ODOL, neguje najbolj svoje zobe in usta.

spored izvajajo gojenci meščanskih šol iz Ljubljane, St. Vida, Škofje Loke, Tržica, Rakeka in Trbovelj. Posamezne točke sporeda vodijo dobitni strokovni učitelji, skupne nastope pa strokovni učitelj ljubljanske I. deške meščanske šole g. Repovš. Oba sporeda sta sestavljena iz pevskih nastopov. Prva akademija se vrši popoldne ob 15. uri, druga pa zvečer ob 20. uri. Posamezna sporeda trajata nekaj manj kot 2 uri. Občinstvo ponovno opozarjamo na obe dve prireditvi in vabimo na mnogobrojen poset. Cene posameznim vstopnicam so zelo nizke. Predprodaja vstopnic se vrši v večji pred Unijsko dvorano od 10—12 ure ter od 2—3 in od 7. ure dalje.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 8. junija.

Danes ponoči so dosedaj še neznani storilci vlomili v prekaševalnico mesa in tov. salam Andreotto Wally na Viču št. 91 ter ukradli več šunk, slanin in mesa v vrednosti 2200 Din.

Dne 7. t. m. je bilo vlomljeno med 5. in 6. uro popoldne v stanovanje žel. uradnika Alberta Kisovca v Trdinovi ulici št. 8. Tat je odnesel zlato možko uro z veržico in zlat možki prstan v skupni vrednosti 2000 Din. Ukradeni predmeti so se nahajali v spalni sobi v omari v šatulji. Iz načina, kako je bilo vlomljeno, se sklepa, da so vlomilcu domače razmere dobro znane.

Vinku Magistru, posestniku in gostilničarju na Strmi poti št. 8 je bila ukradena iz kuhinje njegove hiše ura-budilka, vredna 150 Din. Rudolfu Velepču, trgovcu, stanujočem na Sv. Jerneja cesti 25, je bila ukradena z voza, ki ga je pustil za trenutek na Kavškovi cesti pred hišo št. 18, nova svetilka, vredna 100 Din.

Anton Binder, trgovec z igračkami iz Prage, je izročil neki Lenčki R. fantke iz kavčuga, da bi jih prodajala po velesojmu. Navihana Lenčka je igračke nekaj časa zares prodajala, potem pa z izkupičkom neznano kam pobegnila.

Jelico Kidrič, ženo veseučilkega profesorja, je v Ciril Metodovi ulici podrl na tla neznan kolesar ter ne glede na to, da se je gospa močno poškodovala, zasedel kolo in zdirjal naprej. Kolesar je bil okrog 15 let star ter najbrže dijak po poklicu.

Na Marijinem trgu je povozil kolesar S. 70letno zasebnico Marijo Dolinarjevo, stanujočo v Notranjih gorah pri Brezovici.

August Renčelj, hlapec pri trgovcu s sadjem g. Pilichu, je davi ob 4. prišel z dvoprepnim vozom na glavni kolodvor k brzovoznemu skladu. Nakladat sadje. Ko je privozil v postajo ekspresni vlak, sta se konja splašila in zdirjala z vozom s kolodvora. Polomila sta leseno ograjo med carinskim poslojem in kretniškim stolpom, pri čemer se je en konj zadel z glavo v kostanj pred brzovoznim skladiščem in se zgrudil na tla težko poškodovan. Na kraj nesreče je bil takoj poklican konjski mesar Pušnik, ki je konja zaklal, nakar so ga odpeljali v mestno klavnico. Drugi konj je k sreči ostal nepoškodovan.

Peter Rosi, posestnikov sin iz Močilne vasi pri Radečah, je prijavil policiji, da pogrešajo že več dni sestro, ozir. hčerko Frančiško Roslejo, ki se je mudila do 3. t. m. pri družini Škerjanec v Zg. Šiški št. 101. Dekle je staro 19 let, visoke, suhe postave in podolgovatega obraza.

Šahovski mojster Reti umrl

V četrtek zjutraj je podlegel v Pragi škrlatinski svetovno znani šahovski mojster Richard Reti. Pokojni je bil rojen l. 1889 v Zezinku pri Bratislavi. Studiral je matematiko na Dunaju in že kot študent se je odlikoval na dunajskih šahovskih turnirjih. Na šahovskem turnirju v Göteborgu l. 1920 je dobil prvo nagrado z Rubinsteinom. Pozneje se je z velikim uspehom udeležil skoro vseh evropskih šahovskih turnirjev. Posebno pozornost je vzbudil l. 1924, ko je premagal v Newyorku takratnega svetovnega šahovskega mojstra Capablana. Predlaskim si je priboril Reti šahovski šampionat Češkoslovaške in kot vodja češkoslovaškega moštva je igral na šahovski olimpijadi v Londonu.

Reti, Breier in Tartakower so bili ustanovitelji takozvane novoromantične šahovske šole in Reti je svoje teoretične nazore razložil v knjigi »Nove misli o šahovski igri«. Njegova knjiga je zdaj v tisku. V slepih partijah je imel Reti enakovrednega tekmeča samo v sedanjem svetovnem šahovskem mojstru Aljehinu. Leta 1925 je dosegel Reti svetovni rekord z 29 slepimi partijami v San Paulu. Udeležiti bi se moral tudi letošnjega mednarodnega šahovskega turnirja v Karlovih Varih. Češkoslovaški šahisti so izgubili z njim učitelja, ki ga bodo težko pogrešali. Retijeva soproga je bila Rusinja.

Beleznica

KOLEDAR.

Danes: Sobota, dne 8. junija 1929. Katoliški: Medard. Pravoslavni: dne 26. maja 1929. Višeslav.

Jutri: Nedelja, dne 9. junija 1929. Katoliški: Prim. in Felic. Pravoslavni: dne 27. maja 1929, Kalina.

DANASJŠJE PRIREDITVE.

Opera: Cigan baron D. Drama: Piskač se smeje, premijerski abonma.

Kino Matica: Nemoralna. Kino Ideal: Rdeča črka A. Bojna igra Kalvarija na Kodeljevem ob 20. uri.

Ob 16: Predvajanje filma o mrčesih, ki prenašajo težke bolezni. Ob 17: predvajanje zdravnika dr. Petriča o mrčesu kot prenašalca bolezni s predvajanjem filma.

Slikarska razstava v Jakopičevem paviljonu (Hodnik, Loboda in Cvetek).

JUTRIŠNJE PRIREDITVE.

Opera: Grofica Marica, ljudska predstava. Drama: Pegica mojega srca, gostuje Anta Kovačičeva.

Kino Matica: Nemoralna. Kino Ideal: Rdeča črka A. Bojna igra Kalvarija na Kodeljevem ob 20. uri.

Otvoritev razstave na tehniki ob 11.45. Akademija gojencev meščanskih šol ob 15. in ob 20. v Unionu.

Interna produkcija gojencev Glasbene Matic ob 17.

Razstava risarskih ročnih del na ženski realni gimnaziji.

Tekma Hask: Ilirija ob 17 na igrišču Ilirije.

Propagandni statetni tek za Shellov pokal ob 10.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes in jutri: Bahovec na Kongresnem trgu, Ustari na Sv. Petra cesti in Hočevar v Šiški.

— S. K. Amater Trbovlje : S. K. Grafika. V nedeljo, dne 9. t. m. ob 4. popoldne se odigra na igrišču A. S. K. Primorje revanša na tekma med S. K. Amater, Trbovlje in S. K. Grafika. Ker je lansko leto jeseni S. K. Grafika v Trbovljah tekmo s S. K. Amaterjem v razmerju 4 : 3 izgubila, utegne biti ta revanšna tekma zanimiva, ter opozarjamo na isto že danes. Predtekma ob pol 3. uri rez. S. K. Hermes in S. K. Natakari.

Med. univ.

dr. Francè Pavločič

specijalist za zobne in ustne bolezni se je preselil in ordinira sedaj redno vsak delavnik od 8 do 12, in od 14. do 18. ure v Ljubljani, Pražakova ulica šte. 11, I. nadstropje, poleg Miklošičeve ceste.

Predzadnji dan velesojma

Med odličnimi posetniki velesojma sta bila danes naš konzul iz Celovca in tajnik zagrebške velesojma g. Lujo Safranek-Kavič. Tudi danes je vrvenje na sejnišču zelo živahno. Prišli so posetniki iz raznih krajev Slovenije, posebno kmetovalci, nadalje iz Srbije, Hrvatske, Dalmacije, Bosne in Vojvodine. Danes si je ogledalo velesojm mnogo koroških Slovencev. Od inozemstva sta bili dopoldne zastopani Avstrija in Nemčija. Pošli gredo dobro, posebno v starih, ki jih rabijo kmetovalci in podeželski trgovci.

Jutri je zadnji dan letošnjega velesojma in zato ni čuda, da se obeta zelo velik poset. Naval na sejnišče bo jutri najbrž še večji, nego je bil zadnji nedeljo. Ljudje vprašujejo, če bo letošnji velesojm podaljšan, kajti mnogi si razstavljenih vzorcev še niso ogledali, ker je težko v enem dopoldnevu ali popoldnevu obiti vse paviljone in ogledati si podrobno vse razstavljeno blago. Mnogim bi bilo s podaljšanjem ustreženo, toda velesojmska uprava se drži strogo sporeda in velesojm bo jutri ob 7. zvečer zaključen. Opozarjamo občinstvo, da porabi zadnji dan za ogled letošnjega velesojma, ki je tako bogato založen in sistematično organiziran, da mora biti vsak komur žal, če si ga ne ogleda.

Ob 10 letnici univerze kralja Aleksandra v Ljubljani

Od ustanovitve univerze do junija letos je položilo izpite na vseh fakultetah 1353 slušateljev a promoviralo za doktorje 155 – Elektrotehnični institut ki postaja po svojem živem materijalu vedno bolj splošna narodna last slovanskega juga



Rektor dr. M. Vidmar

Ljubljana, 8. junija. Ideja univerze v Ljubljani je hišotična, vresničena v celoti prvič pod žezlom velikega Napoleona.

K gimnazij, ki se je ustanovila v Ljubljani 1563, se je pridružila v toku stoletij vrsta višješolskih institucij, ki morejo veljati za organsko pripravljene poti do celotne univerze. Tu so bile: od začetka XVII. stoletja filozofska in teološka, ki sta podeljevali tudi doktorat; od 1760 stolica za občno in specialno fiziko; od 1762 za kirurgijo in anatomijo; od 1767 za mehaniko; približno od 1767 za poljedelstvo.

Ko je dunajska vlada brez vsakršnega ozira na potrebe ljubljanskega kulturnega okoliša z gesto absolutista 1783 ljubljanske bogoslovce dirigirala v Gradec, a 1784 filozofski fakulteto iz Ljubljane premestila v Inmost, se je vsa Kranjska združila v klicu, naj se Ljubljani izgubljene stolice vrnejo, a obenem so kranjski stanoviti tudi zahtevali, naj se ustanovi še nove stolice: za nautiko, finančno - policijsko znanost in naravno pravo ter praktični kurzi za juriste. Ker je kirurško - anatomska šola v Ljubljani tudi po odpravi filozofije še obstajala, je bila v tej zahtevi kranjskih stanov zajeta ideja, da se ustanovi v Ljubljani popolna univerza takratnega avstrijskega tipa.

Centralistična zaslepljenost, ki je vodila avstrijske politike že takrat, ko so ljubljanske visokošolske institucije po 1773 začeli degradirati ter jim okrnjevati značaj univerzitetnih zavodov, je mogla biti vzrok, da so v tem pravcu vztrajali in da so ostali gluhi tudi za predlog kranjskih deželnih stanov iz 1786-87. A eno izmed pogreškov so morali popraviti: Ljubljana je dobila 1788 zopet »filozofski študij«, 1791 zopet »teološki študij«, a obenem je imela tudi »kirurški študij«, kjer se je predavala kirurgija, anatomija, porodništvo in živinozdravništvo. Na vseh treh »študijih« so predavali »redni« in »izredni učitelji«, ki so imeli svojega »rektorja«.

Kar so kranjski stanoviti 1786 želeli dobiti od Dunaja, se je realiziralo takoli, ko je delu Slovencev 1809 v Napoleonovi Iliriji prvič zasijala doba reakcije proti dunajskemu centralizmu. Kulturno stremiljenje ilirskega guvernerja Marmonta in politična dalekovidnost cesarja Napoleona se sijajno zrcalita v načinu, kako sta sprejela predloge slovenskih preporočiteljev, da se višje šolstvo v Ljubljani izpopolni do univerze ter zopet opremi z vsemi zunanjimi atributi visoke šole. Ecole centrale v Ljubljani, ki je delovala od 1810-1814, je bila popolna univerza, ki je imela namen, da izobražuje filozofe, »medicince kirurge, farmacevte, zemljemere, inženjere, arhitekte, juriste« in teologe (imela je stolice za francosko, italijansko in latinsko govornišvo, metafiziko, narod. pravo in moralo, univerzalno zgodovino, Code Napoléon, kriminalno pravo, risanje, arhitekturo, matematiko, mehaniko, hidravliko, eksperimentalno fiziko, splošno in farmacevtsko kemijo, naravoslovje, botaniko, anatomijo in fiziologijo, patologijo, kliniko, zdravstvo, državno medicino, kirurgijo, porodništvo ter še posebne filozofske in teološke kurze). Napoleonova univerza v Ljubljani je imela pravo, da je podeljevala akademska dostojanstva.

Povrnitev Avstrijcem 1813 je pomenila za ljubljanski visokošolski študij zopet okrnitev in degradacijo (po zlu so šla zlasti vsa predavanja iz področja tehnike in pa pravo podeljevati akademsko dostojanstvo). Toda tudi sedaj so še ostale v Ljubljani tri »fakultete« s skupnim »rektorjem«: »filozofski študij«, »teološki študij«, »medicinsko - kirurški študij« (s stolico za kirurgijo, porodništvo, živinozdravništvo, ranocelstvo). Živ je ostal tudi slovenski spomin na ljubljansko univerzo, a v preporočiteljskih srcih je že čakala nova formula, da se 1848 ob prvi novi zori politične svobode manifestira: hočemo slovensko univerzo v Ljubljani.

Zahteva Slovencev, da dobijo visokošolski pouk v Ljubljani v primeren obsegu in v slovenskem jeziku, je postala prominentna točka prvega slovenskega politično - prosvetnega programa in celo nekateri avstrijski politiki so se v dobri politični breznosti nanjo ozirali.

V revolucionarnem letu 1848, se je prvič javno podčrtal klic po slovenski univerzi v Ljubljani. K ostalim visokošolskim predmetom v Ljubljani so se pridružila 1849 še predavanja o civilnem in kazenskem pravu, ki so se vršila v slovenskem jeziku.

Ko je reforma šolstva 1849 filozofijo združila z gimnazijo, teologijo osamosvojila, a »medicinsko - kirurški študij« odpravila, so se slovenska predavanja iz civilnega in kazenskega prava nadaljevala do 1854 v Gradcu, a pridružile so se jim še stolice za kazenskopravni red ter dve bogoslovni stolici. Ker pa dijaki v dobi reakcije niso mogli več delati izkušeni v svojem materinem jeziku, so ta predavanja prenehala.

Zahteva slovenskega naroda po lastni univerzi v slovenskem kulturnem središču po 1848 ni nikoli več utihnila, čeprav je Avstrija v izvajanju nemško - nacionalističnega programa skromne koncesije zopet ukinila.

Cim so v Avstriji razmere dovoljevale zopet svobodnejšo besedo, so Slovenci leto za letom na taborih, v parlamentu, v deželnih zborih, v občinah in kulturnih korporacijah vedno energičneje tirjali ustanovitev univerze v Ljubljani. Avstrijska vlada je morala vsaj toliko popustiti, da je ustvarila 1895 v Gradcu za slovenski jezik in književnost stolico z obveznim sloven-

domačih in tujih revijah), kar je treba tem bolj vpoštevati, ako se pomisli na razmere, v katerih mora ljubljanska univerza delovati.

Statistika slušateljev

V zimskem semestru l. 1920 je bilo vpisanih na univerzi skupno 695 slušateljev, od teh 119 iz inozemstva, večinoma Slovencev. Vpisanih je bilo 245 na filozofski fakulteti, 66 na medicinski, 283 na tehnični in 101 na teološki. V poletnem semestru je bilo vpisanih 769 slušateljev.

V zimskem semestru l. 1920/21 je bilo vpisanih 1076 slušateljev, od teh 174 na filozofski fakulteti, 383 na juridični, 98 na medicinski, 322 na tehnični in 99 na teološki. V poletnem semestru je bilo vpisanih 1051 slušateljev.

V zimskem semestru 1921/22 je bilo vpisanih 1276 slušateljev, od teh 275 na filozofski fakulteti, 399 na juridični, 96 na medicinski, 383 na tehnični in 121 na teološki. V poletnem semestru je bilo vpisanih 1166 slušateljev.

V zimskem semestru 1922/23 je bilo vpisanih 1257 slušateljev, od teh 290 na filozofski fakulteti, 331 na juridični, 96 na medicinski, 429 na tehnični in 111 na teološki. V poletnem semestru je bilo vpisanih 1166 slušateljev.

V zimskem semestru l. 1923/24 je bilo vpisanih 1276 slušateljev, od teh 275 na filozofski fakulteti, 352 na juridični, 81 na

Elektrotehniški institut

Izmed institutov naše univerze vzbuja opravičeno največjo pozornost elektrotehnični institut. Naša država je zlasti v svojem zapadnem ozemlju dežela vodne energije. Ker čakajo na rešitev veliki elektrifikacijski problemi, bo treba v kratkem mnogo znanstveno izobraženih delavcev.

Na elektrotehnični oddelku ljubljanske univerze se sprejemajo tehniki s štirimi semestri splošnega teoretičnega študija. Na oddelku se predava štiri semestre po 6 ur na teden o gradnji električnih strojev.

Prvi semester je določen za gradnjo transformatorjev, drugi za gradnjo strojev za enakomerni tok. V tretjem se obravnava sinhroni, v četrtem asinhroni stroji in kolektorski motorji.

Da se današnji elektro-inženjer izobražuje, mu je treba predvsem temeljitega teoretičnega šolanja. V tretjem in četrtem semestru so za uvod predavanja o znanstvenih temeljih elektrotehnike, nakar se prične eksperimenti v laboratoriju. Največja pažnja se posveča temu, da dobi dijak v materijo fizikalen vpogled. Slušatelju je treba vdihniti ljubezen do stroke, vse drugo mu bo potem življenje samo dalo.

Izgradnji instituta je moral posvetiti organizator elektrotehničnega oddelka vse svoje moči. Mlada država ni mogla zadostno dotirati svojih visokošolskih insti-



Dr. Majaron, prvi častni doktor naše univerze

in g. Šivic (klavir). V torek 11. junija ob 5. popoldne je na univerzi slavnostno zborovanje, na katerem bodo govorili vsi zastopniki list, ki so volje v SSLU. V petek 14. junija ob 6. zvečer je slavnostno zborovanje akademske mladine in javnosti iz Zagreba in Beograda ter zastopniki raznih kulturnih društev. V soboto 15. junija se vrši ob 5. pop. nogometni tekma med akademsko reprezentanco iz Zagreba in Beograda. Tekma se vrši na igrišču SK Ilirije. Ob 8. zvečer je slavnostni večer v dramskem gledališču: konservatorist bariton C. Svigelj poje dve ruski romanci, nakar sledi vpriporitev L. Andrejeva »Dnevi našega življenja«. Izvajajo akademiki, režira višji režiser g. prof. Oslip Šest. Nedelja 16. junija: ob 11. dopoldne: Študentski tek skozi Ljubljano, popoldne ob 5.: Nogometna tekma med zmagovalcem v soboto in akad. reprezentanco Ljubljane. Ob 8. zvečer je zaključna veselica v hotelu Tivoli.

Upamo, da bo ljubljansko občinstvo znalo ceniti vztrajno delo naših akademikov in bo polnoštevilno posetilo skrbno pripravljene prireditve, v katerih bo akademska mladina jasno pokazala, kako važno delo vrši za našo kulturo.

Stavbno gibanje v Ljubljani

V bližini Samotne ulice si gradi enonadstropno hišo z visokim pritličjem V. Vojska. Ker je ondodni svet mehak in leži globoko pod omenjeno ulico, ima zidovje nad tri metre visoko betonsko podlago. Zidanje gre v sedanjem lepem vremenu uspešno od rok in bo hiša prihodnji teden v grobem dozidana in dobi že strahino. Zidarska dela vrši stavbno podjetje Slokan & Svetina. — Skoraj tudi tako visoko je dozidana enonadstropna hiša z visokim pritličjem poštnega upravnika F. Gasparja. Hiša stoji v novi, še ne označeni ulici blizu Vojskove hiše. Delo vodi arhitekt Schell. — Daleč zunaj mesta kopljejo svet za visokopritlično stanovanjsko hišo sodnega pomena Vidmarja. Hiša bo od Dunajske ceste toliko oddaljena, da ne bo izpostavljena cestnemu prahu, ki je obenem prebivalcem spričo živahnega avtomobusnega prometa v veliko nadlego. — Nekoliko bliže mesta tik od Dunajske ceste je kupil stavbišče tramvajski uslužbenec Jos. Resnik. S kopanjem sveta so že pričeli. Ker bo poslopje zidano ob cesti, bo moralo biti najmanj enonadstropno z visokim pritličjem. — V Kobariški ulici si zida mizarski mojster Jakob Eržen stanovanjsko hišo z visokim pritličjem. Betonski temelji je dogradil. Zidarska dela je prevzel stavbni A. Celarec. — Barlova hiša v Kobariški ulici je pa tako rekoč dozidana in bo prihodnji teden tudi pokrita. To hišo, ki ima visoko pritličje in pa eno nadstropje, zida mestni stavbni Angelo Battelino. — Na Kavskovi cesti je trgovec A. Belič dvignil svojo pritlično hišo v enonadstropno poslopje. Zidovje je povečini dozidano in tudi že pokrito. Zidarska dela je prevzel stavbni And. Cerne. — Primeroma malo se pa zida na Izanski cesti. Zidnja leta je tam zraslo iz močvirnatih tal le nekaj posameznih hiš, kakaj tu je zidanje dosti dražje kakor na gramoznem in peščenem svetu. V tla morajo zabijati kole, za kar rabijo največ jelše, a šele na kole pride temeljni zid. Grušč iz gramoz ter pesek morajo dovažati, kar tudi mnogo stane. Daleč zunaj mesta si je sezidal na tej cesti Tomažin visokopritlično stanovanjsko hišo, ki je v grobem dozidana in tudi že pokrita. — Virant z Hovce si pa gradi večje poslopje z visokim pritličjem in enim nadstropjem. Zidaj se zida prvo nadstropje. Koliko lesa je moralo tu v mehka tla, da bo hiša trdno stala! — V Lužanovi pritlični hiši, ki stoji na Izanski cesti bliže mesta, se predelava stanovanje v trgovski lokal. Sedanje trgovske prostore v tej hiši bo rabil trgovec Rus za skladišče. — Kakor se čuje, bo zraslo na Izanski cesti še par pritličnih hiš kljub neugodnemu in primeroma dragemu svetu.

Kupujte pri tržkah, ki inserirajo v »Slovenskem Narodu«!



Poslopje univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani.

skim predavateljskim jezikom za glavni predmet.

Ustanovila je tudi vrsto štipendij, s katerimi so nadaljevali študije kandidati docentur za nameravano ljubljansko univerzo; skoro vsi ti štipendisti delujejo res danes na ljubljanski univerzi.

Že v prvih mesecih življenja naše ujedinele jugoslovenske domovine je bratsko razumevanje želj celokupnega slovenstva omogočilo zakon z dne 23. julija 1919, ki ustanavlja univerzo v Ljubljani s filozofsko, juridično, medicinsko, tehniško in teološko fakulteto.

Ideologija, ki je spremljala ta čin, dokazuje, da so predstavniki Srbov, Hrvatov in Slovencev vpoštevati močne razloge za ustanovitev popolne univerze v Ljubljani: nivo splošne slovenske izobrazbe in ustroj slovenskega šolstva, ki jima je univerza absolutno potrebna in logična dograditev; specialne znanstvene naloge slovenskega teritorija, ki jih more z uspehom reševati le univerza v Ljubljani; davčna moč Slovencev, v primeri s katero se izdatki za univerzo niso mogli zdeti preveliki, sposobnost Slovencev za znanstveno delo, ki se je že od nekdaj dokumentirala v odličnem sodelovanju slovenskih učenjakov na različnih panogah vede; število znanstveno kvalificiranih profesorovskih moči, ki so bile na razpolago in izmed katerih jih je več že prej delovalo na tujih univerzah (n. pr. nad polovico profesorov filozofske fakultete; pogled na potrebo naših bratov izven države, ki se jim je hotel v najbližji bližini prižgati kulturni svetilnik.

Univerzitetni instituti, seminarji, laboratoriji itd. imajo sloves modernih urejenih znanstvenih zavodov. Domači in tuji strokovnjaki so to opetovano priznavali ter se čudili, kako je bilo v kratkem času in ob skromni dotaciji mogoče to delo izvršiti.

Ljubljanski univerzitetni nastavniki so smoteno organizirali znanstveno delo v Sloveniji ter ga z lastnimi prispevki podpirali. Ustanovili so več strokovnih periodičnih publikacij ter izdali v letih 1919-1929 nad 1200 spisov (knjig in člankov, v

medicinski, 463 na tehnični in 106 na teološki. V poletnem semestru je bilo vpisanih 1160 slušateljev.

V zimskem semestru l. 1924/25 je bilo vpisanih 1376 slušateljev, od teh 270 na filozofski, 383 na juridični, 86 na medicinski, 530 na tehnični in 107 na teološki. V poletnem semestru je bilo vpisanih 1210 slušateljev.

V zimskem semestru l. 1925/26 je bilo vpisanih 1303 slušateljev, od teh 269 na filozofski fakulteti, 338 na juridični, 79 na medicinski, 517 na tehnični in 100 na teološki. V poletnem semestru je bilo vpisanih 1161 slušateljev.

V zimskem semestru 1926/27 je bilo vpisanih 1298 slušateljev, od teh 299 na filozofski fakulteti, 311 na juridični, 88 na medicinski, 510 na tehnični in 90 na teološki. V poletnem semestru je bilo vpisanih 1153 slušateljev.

V zimskem semestru l. 1927/28 je bilo vpisanih 1311 slušateljev, od teh 331 na filozofski fakulteti, 305 na juridični, 92 na medicinski, 495 na tehnični in 98 na teološki. V poletnem semestru je bilo vpisanih 1173 slušateljev.

V zimskem semestru 1928/29 je bilo vpisanih 1353 slušateljev, od teh 77 iz inozemstva, večinoma Slovencev. Vpisanih je bilo 352 na filozofski fakulteti, 320 na juridični, 94 na medicinski, 488 na tehnični in 99 na teološki. V poletnem semestru je vpisanih 1211 slušateljev.

Statistika absolventov

Od ustanovitve univerze do junija letos je položilo na filozofski fakulteti diplomski oz. proforski izpit 151 slušateljev, na juridični vse tri državne izpite 348, na medicinski l. rigorozni izpit 178, na tehnični pripravljali del diplomskega izpita 304, geodetski državni izpit 50, strokovni del diplomskega izpita 166, na teološki 156.

Statistika doktorskih promovij

Na posameznih fakultetah je promoviralo od ustanovitve do velikonocnega promocijskega termina letos za doktorje filozofije 52 slušateljev, prava 88, tehnike 7 in teologije 8, skupaj 105.

tucij. Treba se je bilo obrniti po pomoč na dobrotnike. S privatnimi sredstvi je bil postavljen najprej paviljon, v katerem je dobil elektrotehnični institut l. 1921 svoje stanovanje. Oprema se je potem pričela z razmeroma skromnim javnim denarjem.

Na izpopolnjevanje instituta se tudi sedaj še, ko se je že marsikaj realiziralo, mnogo misli. Tako so n. pr. projektirana stavba za visoke napetosti — do 1.000.000 V, razna preiskovališča, mala lastna električna centrala itd.

Na oddelku je sedaj vpisanih 170 slušateljev. Razne narodnosti so med njimi. Največ je Slovencev, precej Bolgarov in Rusov. Po svojem živem materijalu postaja elektrotehnični institut vedno bolj splošna narodna last slovanskega juga.

Udeleževanje slušateljev izven laboratorija

Elektrotehniški višjih semestrov imajo svoj klub. Prireajo se diskusijski večeri, kjer se živo razpravlja o strokovnih problemih, za katere se določajo referenti. Institutska knjižnica je pri tej hvalevredni samozobrazbi zelo koristna. Knjižnica vsebuje vsa novejša dela svetovne literature ter ima na razpolago večje število strokovnih časopisov v raznih jezikih. S pomočjo privatnikov se je ustanovil tudi ekskurzijski fond, s katerega sredstvi se prireajo strokovne ekskurzije v inozemstvo.

»Visokošolski dnevi« v Ljubljani

V svrhu proslave 10-letnice obstoja univerze kralja Aleksandra se je sestavil pripravljalni odbor akademikov, ki so določili teden od 9. do 16. junija kot »visokošolske dneve«, to je dneve, tekom katerih se bo vršila vrsta prireditev.

Otvoritev je v nedeljo ob pol 12., ko se otvori razstava na tehniki. Razstava bo odprta od 9. do 16. t. n. vsak dan od 9. do 12. in od 14. do 18. V ponedeljek je koncert APZ pod vodstvom g. Franceta Marolta. Zbor je znan po »svoji dobri uvežbanosti. Podroben spored je objavljen na lepakih. Kot solisti nastopijo konservatoristi: gdč. A. Meze (sopran), g. M. Rus (bas)

Svetovno vojno v živih slikah vidite, ako posetite bojno igro

„KALVARIJA“

dne 8. in 9. junija ob 20. uri na Kodeljevem. Predprodaja vstopnic »Orijent«, Dunajska cesta 14.

Dnevne vesti.

— 70letnica kiparja Alojzija Gangla. Danes je dopolnil 70. leto svojega plodnega življenja eden naših najboljših kiparjev Alojzij Gangl. »Ob poti moti se koprive, cvetica tudi katera vmes,« bi lahko dejal svoji umetniški zdaj, ko se ozira nazaj na svojo trnjevo pot. Danesnji »Jutro« obširno poroča o njegovem življenju in delu, s katerimi si je postavil jubilarjen večer spomin na zgodovini slovenske kulture. Gangla se je spomnila ob 70letnici tudi českoslovaška javnost, ki se zaveda bolj nego mi, koliko je storil na kulturnem polju za razvoj slovenske umetnosti in kulturno zблиžanje slovenskih narodov. Pri bratih Cehih je našel Gangl med vojno zavetišče in zdaj je v Pragi najpopularnejši član jugoslovenske kolonije. Naša dolžnost bi bila, da mu pripravimo pot v domovino, kjer naj bi vsaj zadnja leta svojega plodnega življenja preživel v miru in zadovoljstvu.

— Českoslovaško odlikovanje polkovnika Nedeljkovića. Českoslovaški ministrski predsednik in minister narodne obrambe je izročil v četrtke v imenu prezidenta republike našemu vojaškemu atašeu polkovniku Nedeljkoviću red Belega Leva III. stopnje za vojaške zasluge. Izročitelj odlikovanja, ki se je vršila v ministertvu narodne obrambe, so se udeležili visoki vojaški dostojanstveniki in zastopniki vlade. Ministrski predsednik Udržal je naglašal, kako je bil odlikovanec priljubljen v českoslovaški javnosti, ki ga bo težko pogrešala. Polkovnik Nedeljković odpotuje koncem junija v Sarajevo, kjer prevzame posle načelnika štaba II. armijske oblasti.

— Z naše univerze. Rektorator univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani razpisuje mesto pogodbenega asistenta na anatomskem inštitutu medicinske fakultete. Prošnje je treba vložiti do 15. t. m.

— Kongres slovenskih klasičnih filologov v Poznanju. Od 3. do 6. t. m. se je vršil v Poznanju kongres slovenskih klasičnih filologov, katerega so se udeležili tudi naši filologi. Prihodni kongres se bo vršil l. 1932. v Pragi.

— Iz odvetniške službe. V imenik odvetniške zbornice za Slovenijo s sedežem v Mariboru je bil vpisan dr. Ivan Winterhalter.

— Iz »Uradnega lista«. »Uradni list« št. 50 z dne 7. t. m. objavlja pravila o pregledovanju, žigosanju, obliki sestave in označevanju toplomerov in nadzorstvu nad njimi ter pravilnik o pregledovanju rečnoplovnih objektov.

— Nalezljive bolezni v ljubljanski in mariborski oblasti. Od 15. do 21. maja je bilo v ljubljanski oblasti 6 slučajev tifuznih bolezni, 51 škrlatink, 40 ošpic, 14 davice, 43 dušičnega kašlja, 9 šena in 1 nalezljive vnetja možganov. — V mariborski oblasti je bilo v istem času 43 slučajev vnetja priušesne slinavke, 13 tifuznih bolezni, 78 škrlatink, 12 davice, 60 ošpic, 12 šena, 6 krčevite odrenelosti in 1 malarije.

— Živalske kužne bolezni v ljubljanski in mariborski oblasti. Od 27. maja do 2. junija je bilo v ljubljanski oblasti 17 slučajev svinske kuge, 11 svinske rdečice, 5 mehurčaste izpuščaje, 2 perunike, 5 koler, 1 garij in 1 čebelnje kule. — V mariborski oblasti je bilo 3. t. m. 9 slučajev mehurčaste izpuščaje, 20 svinske kuge, 6 svinske rdečice ter po 1 vrančinega prisada, konjskih garij in čebelnje guilbe.

— Predavanje o srednjeevropskih vprašanjih na tehniški visoki šoli v Draždanah. Vseučilišni profesor dr. Walter Hoffmann iz Freiburga, ki ga poznamo zlasti po njegovem predavanju v zbornici TOI v Ljubljani in ki slovi kot odlični poznavalec naših gospodarskih razmer, je dobil od saksoneškega prosvetnega ministrstva nalogo, da predava na tehniški visoki šoli v Draždanah o srednjeevropskih vprašanjih. Predavanja se prične s 1. oktobrom.

— Občni zbor SPD je sklican na nedeljo 26. t. m. ob 10. uri popoldne. Vršil se v Ljubljani v prostorih hotela Union z običajnim dnevnim redom. Poročila funkcionarjev, določila americe za društveno delovanje, določila članarine in prispevkov, volitev poverjenikov in nadzornikov, sklepanje o prijavljenih predlogih in slučajnosti.

— Topografska dela oficerjev vojnogeografskega zavoda. Po uradnem obvestilu bodo častniki in pogodbeni uradniki vojnogeografskega zavoda letos izvrševali triangulacijska dela v raznih oblastih, med drugimi tudi v ljubljanski in mariborski oblasti. Ministrstvo naroča, da mora pošto in brzojavno osebo častnikom in pogodbenim uradnikom pri merjenju in pogledu pošte kolikor mogoče pomagati.

— Potrčila o plačani vozarni pri službenih potovanjih. Ravnateljstvo državnih železnic naznanja, da mora uslužbenec zahtevati potrdilo o plačani vozarni, ako ga potrebuje, takoj pri potniški blagajnici. Izdajanje naknadnih potrdil je zabranjeno.

— Vreme. Vremenski preroki so se bolj ali manj napovedujejo večina jasno, toplo vreme. Včeraj je bil mlaj in proti pričakovanju se je vreme zboljšalo. Danes je sv. Medard, o katerem pravi našo ljudstvo, da igra približno tako vlogo, kakor 40 mučenikov. Upajmo torej, da se bo sv. Medard izkazal in da dobimo končno lepo vreme, ki smo ga tako dolgo zaman pričakovali. Že včeraj je bilo po večini krajev naše države lepo, samo v Ljubljani, Mariboru in Zagrebu je bilo deloma oblačno. Maksimalna temperatura je znašala v Skopju 28, v Beogradu in Splitu 27, v Mariboru in Zagrebu 2, v Ljubljani 21,9. Barometer je od včeraj na danes rapidno potočil in davi je kazal na Ljubljani 762,1 mm. Temperatura je znašala 18,6.

— Okrožni zlet Dravskega sokolskega okrožja se vrši letos v Ormožu, v nedeljo, dne 16. junija. Za primerno telovadišče je poskrbljeno, tudi veselilni odbor je že na delu. Zveze z vlakmi so k popoldanskemu nastopu kakor k predpoldanskim skušnjam jako ugodne. Zdravo!

— Razpisana služba. V mariborski moški kaznilnici se odda mesto preglednika odnosno pristava. Prošnje je treba vložiti do 23. t. m.

— Dražba lovov. Lovi občin Dan, Dolenje vasi, Gore, Jurjevice, Loškega potoka, Strug, Sušja in Velikih Poljan se bodo oddajali v zakup na javni dražbi 31. julija ob pol 11 v občinskem uradu v Ribnici.

— Inženjer Borisov umira. Krvava drama, ki se je odigrala pred dnevi v Kamufovi ulici v Zagrebu, še vedno razburja Zagrebčane in je predmet različnejših komentarjev. Inženjer Borisov, ki je streljal na stražnika Čuljaka in sebe, leži v agoniji. Iz rane na glavi mu curlija neprestano kri in zdravniki pričakujejo katastrofo tekom današnje noči. Borisov se premeta po postelji in je v nezavesti. Ranjeni stražnik Čuljak si je že opomogel in je izven nevarnosti. Če ne nastopijo komplikacije, bo v nekaj dneh že zapustil bolnico.

— Umrli so svoje dete. Pred meseci je dobila zagrebška policija tiralico od italijanskih oblasti za neko Franco Mikuletič, ki je umorila svoje dete v vasi Kutešah v Istri. Zagrebška policija je morilko iskala, toda brez uspeha. Pred nevi je pa neka Mikuletičeva rojakinja javila policiji, kje se morilka skriva. Policija jo je včeraj aretirala. Franca je stara 22 let. Izjavila je, da se je pred 15 meseci omožila z Antonom Mikuletičem. 16. marca je rodila možko dete. Mož je šel po babico v vas, medtem je pa dete umrlo. Z možem sta ga zakopala na vrtni in pobegnili iz Italije. Ona je pobegnila v Zagreb, on pa v Valpovo, kjer so ga orožniki pred dnevi aretirali in izročili zagrebški policiji. Mikuletič je priznal, da je žena rodila zdravo možko dete, ki ga je takoj po porodu zadavil. Zivelata sta z ženo v veliki bedi, zato sta spravila dete, ki bi jima življenje samo še otežkočilo, s sveta. Oba je policija izročila sodišču.

— Ekrazitna patrona v roki devetletnega dečka. Včeraj se je pripetila v Zagrebu v Krčeličevi ulici strašna nesreča, pri kateri se je ponesrečil devetletni Vladimir Jazbec. Našel je ekrazitno patrono, ki mu je v rokah eksplodirala in mu jih odtrgala ter ga težko poškodovala po glavi in telesu. Vladimir Jazbec, učenec 1. razreda ljudske šole, se je s tovarišji igral na cesti in našel patrono. Ker ni vedel, kaj ima v roki, je začel tolči s kamenom po patroni, ki je eksplodirala. Dečka so odpeljali z rešilnim vozom v bolnico.

— Obtoženi zaradi milijonske sleparije. V ponedeljek začne pred porotnim sodiščem v Kotoru razprava proti bivšemu predsedniku družbe »Boka« Radoslavu Žutkiču in tovarišem, ki so obtoženi milijonskih defraudacij. Za proces, ki bo eden največjih zadnjih časov v Dalmaciji, vlada veliko zanimanje. Oškodovanci in obtoženci so našli zagovornike iz Splita in Zagreba. Oškodovano družbo »Boka« bo zastopal znani zagrebški advokat dr. Werk. 37 oškodovanih akcionarjev družbe zastopa razen državnega pravdnika še advokat Stjepan Buzolič. Žutkič je obtožen ponesrebe vsote, ki presega pol milijona Din. Milošević in Petković skupaj pa sta ponesrečila okoli 1 milijon Din.

— Originalna ciganska sleparija. V selu Majurec v občini Križevci je neki cigan bil prav originalen način oslepariti premožnega kmeta. Cigan Branko Djurdjevič je prišel pred dnevi k seljaku N. in mu zaplaval, da ima pri sebi vrečo, v kateri je 150 tisoč Din. Denar da je ukradel. Ponudil je kmetu celo vrečo za 6000 Din, češ, da se boji, da ga orožniki ne vpišejo in mu denar odvzamejo. Kmet je mislil, da je naredil dobro kupčijo in je ciganu takoj izplačal zahtevano vsoto. Ko je odprl vrečo, je bilo v njej nekaj bankovcev po 100 in 10 dinarjev, drugo je pa bil sam papir. Kmet je cigana ovdal orožnikom.

— Zopet samomer gimnazista. S Cetinja poročajo, da si je hotel končati življenje učenec 6. razreda gimnazije Krsto Orlandić. Našli so ga nezavestnega v sobi. Roko je držal v loncu tople vode ter si prerezal žile. Odpeljali so ga v bolnico in ga rešili. Samomer je hotel izvršiti zaradi slabega reda v matematiki.

— Velika sreča v loteriji ni monopol nikogar, srečo more najti vsak igralec drž. razredne loterije, ker je urejena tako, da sopolgojno zadene vsaka druga srečka. Vendar je velika prednost, da si šlovec srečko nabavi pri zaupanja vredni solidni kolekturi, zato pa opozarjamo vse cenj. čitatelje na današnje vrlo primerno prilogo znane stare glavne kolekture drž. razredne loterije Bankovno komanditno društvo A. Rein i drug v Zagrebu. Najbolji dokaz za solidno poslovanje te kolekture je dejstvo, da ji je tisoče in tisoče igralcev po vseh krajih države ostalo zvestih tako dolga leta.

— Ne vrnite svoje prazne MAGGI-je steklenice proč! Le-to lahko daste pri svojem trgovcu zopet napolniti z MAGGI-jevo zabelo. Če se dopolnjuje, je potem MAGGI-jeva zabela dosti cenejša. Toda pazite na to, da se zabela dopolnjuje iz velike MAGGI-jeve steklenice! Le-ta ima ime »MAGGI« na rumeno-rdečih etiketah.

— Darujte »Podpornemu društvu slepih« v Ljubljani, Wolfova ulica 12. 6/L

— Krasni spalnji fotelji, katere je razstavila trgovina tapetniskga pohištva Rudolf Sever iz Ljubljane, vzbujajo na vselejmu v paviljonu »E« splošno pozornost in občudovanje. Fotelje, katerim nikdo ne opazi, da so poleg udobnega naslanjača uporabni tudi kot postelja, izdeluje v različnih najmodernejših oblikah in velikosti odno ta tvrda, ki se je z neumorno delavnostjo in skrajno solidnostjo pridobila splošen ugled v svoji stroki. Ker se pri današnjem pomanjkanju postora vsak rad poslužuje udobnega tudi praktičnega, bodo nedvomno prišli spalnji fotelji in kapeji, kakor tudi patentne otomane in druga praktično tapetniskga pohištvo v polnem obsegu v promet.

— Vinkovaška domača industrija za izdelovanje perzijskih preprog razprodaja radi zaključka velesejma iste 20% pod tovarniško ceno. Naslov: Velesejem, Paviljon »G« števil. 393. 365/n

— Gasilno društvo škofljica priredi dne 29. junija veliko vrtno veselico s pestrim sporedom in pojedino pristnih domačih klobas. Vsi prijatelji gasilstva se vabijo, 360/n

Iz Ljubljane

— Iz Kralj pokrovitelj Ruske Matice. Na prošnjo občnega zbora Ruske Matice v Ljubljani z dne 9. marca t. l. je Nj. Vel. kralj blagovolil prevzeti pokroviteljstvo nad Rusko Matiko.

— Iz Nova numeracija hiš na Karlovaški cesti. Veliki župan ljubljanske oblasti je dovolil sporazumno s finančno direkcijo in deželnim sodiščem novo numeracijo hiš na Karlovaški cesti. Stavba z desedanjim hišnim št. 5 dobi novo hišno številko 7, ki se odzame hiši s sedanjima številka 7 in 9. Novo številko 5 pa dobi stavba, ki je sedaj brez hišne številke in stoji med hišo št. 3 in hišo z novo številko 7.

— Iz Sportno kopališče SK Ilirije privablja od dne do dne več kopalcev. Kljub neugodnemu vremenu vlada vsak dan, posebno popoldne v kopališču živahno vrvenje in kopali so zelo zadovoljni. Zdej, ko se nam obeta lepo, toplo vreme, bo naval na kopališče še večji. Temperatura vode je znašala danes v dopoldanskih urah 21. stopinjo. Opazujemo običnost, da se bodo oddajale jutri kabine samo 2 ali 3 osebam, ker je pričakovati večjega navala in v takem primeru kabin primanjkuje.

— Iz Na mestni ženski realni gimnaziji v Ljubljani je otvorjena razstava risarskih in ročnih del gojenk zavoda in sicer v soboto, 8. t. m. od 14. do 18. ure in v nedeljo, 9. t. m. od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Na ogled so vabljeni vsi, ki se zanimajo za šolsko ročno delo gojenk na tem zavodu.

— Iz Velika tombola Društva Škrlb za mladino v Ljubljani se vrši jutri v nedeljo ob 3. uri na Kongresnem trgu. Dobitki so lepi ter dragoceni, tako da ne bode nikomur žal, če kupi par tablic in poskusi svojo srečo. Če pa slučajno nišesar ne zadene, ste pa darovali par dinarjev za Dežji dom, ki ga društvo Škrlb za mladino gradi, v Aleksandrovem za revno in bolehnico deca. Kupite tablice v prid dečjemu domu. 368/n

— Iz »Sešanje in drugi Primeri« Jutri v nedeljo 9. junija t. l. vsi k zborovanju v Celje! Odhod iz Ljubljane z vlakom ob 3.08, zamudniki se lahko peljejo z naslednjimi vlaki, ker velja polovična vožnja za vse vlake, razen S. O. Expressa. Polovičen popust dovoljen do incl. 11. junija t. l. Zato se lahko vsakdo vrača kadar mu ljubo. Večina seveda pojde iz Celja v nedeljo zvečer z vlakom ob 19.13. Pri odhodu kupite celo karto do Celja z isto se vrnete s potrdilom na legitimaciji o udeležbi na zborovanju brezplačno v Ljubljano. Torej je enkrat brez kolebanja jutri vsi složni in mnogobrojni v Celje. — Odbor. 364/n

— V Jakopičevem paviljonu razstavlja V. Hodnik, P. Loboda in I. Cvetek. V Hodnik, ki je že večkrat razstavil, nastopa s serijo 56 slik, večinoma motivi s triglavskega pogorja in Bohinja. Enake motive slika I. Cvetek, ki je slikar - samouk ter razstavlja prvih 30 svojih del. Prvič se je javno predstavil s svojo umetnostjo tudi kipar Peter Loboda s petimi deli, in sicer z dvema skupinama Matij z otrokom (ena klesana v marmorju), s Harmonikarjem, s portretno glavo in reliefom v lesu.

— Iz Tramvajski tir popravljajo te dni od magistrata proti Tranči. Ker je tramvajska proga na več mestih potrebna popravila, bo trajala ureditev tirne prece časa.

— Iz Odvna Mathianove hiše na Dunajski cesti. Odri, ki so jih postavili te dni od tej hiši, kažejo, da dobi ta hiša novo lice. Hišo bo obnovil in pobelil stavbnik G. Tomanec.

— Iz »Sešanje in Primeri« Udeleženci narodne slavnosti v Celju imajo po odloku gen. direkcije drž. železnice ugodnost polovične vožnje, ki velja do incl. 11. junija iz vseh postaj in za vse vlake razen expressa. Vsakdo naj pri odhodni postaji kupi cel vozni listek do Celja, ki naj bo opremljen z žigom te postaje. Listek v Celju ne oddati ker velja tudi za povratek. Legitimacije za polovično vožnjo se bodo razdeljevale pred odhodom vlaka. Za udeležence izven Ljubljane pa na veselilnem prostoru v Celju, kjer se bodo izdajala potrdila o udeležbi. Skupen odhod iz Ljubljane jutri 9. junija ob 3.08 zjutraj.

— Iz Avtogetonski in mizarski tečaj v Ljubljani. Zbornica TOI ponovno opozarja mojstre in pomočnike, da prijavijo najkasneje do 10. junija t. l. svojo udeležbo za avtogetonski tečaj (15. do 24. junija) odnosno za tečaj za mizarsko luženje 15. do 17. junija. Oba tečaja se vršita celodnevno v delavnicih tehnične srednje šole v Ljubljani ter se prične pouk 15. junija ob 8. uri zjutraj. Prijave, ki bi prišle po 10. juniju, se ne bo moglo več upoštevati. Udeleženci, ki bodo sprejeti v tečaj, dobe obvestilo in podrobna navodila s posebnim dopisom.

— Iz Najugodnejša prilika se nudi obiskovalcem velesejma, da si ogledajo grandiozno delo pisatelja Matičiča bojno igro Kalvarija (svetovno vojno v živih slikah) ki se v vsepsohno željo občinstva ponovi v soboto 8. in nedeljo 9. t. m. vsakokrat ob 20.

uri na Kodeljevem poleg Mladinskega doma na prostem. Za ugoden povratek je tudi za zunanje udeležence poskrbljeno, ker vozijo po predstavi posebni vozovi električne cestne železnice kakor tudi avtobusi na vse strani. Preskrbite si vstopnice v predprodaji pri trvdki »Orijent« na Dunajski cesti. 359/n

— Iz Recitacijska prireditev ljubljanskih akademikov, ki bi se imela vršiti v sredo 12. t. m. ob 5. popoldne na univerzi, odpade.

— Iz Pozor Sentiakobani! Sentiakobski pevski zbor priredi v nedeljo 9. junija ob lepem vremenu izlet v Zupanovo jamo pri Grosupljem. Pevci se odpeljejo z avtobusom ob pol 8. zjutraj izpred dolenskega kolodvora, a ne z vlakom, kakor prvotno javljeno. Kdor se ne namerava udeležiti ogleda jame, naj pride popoldne k Rusu v Grosuplje, kjer bo prijateljski sestanek s petimi. Vabimo prijatelje, da se izleta v čim večjem številu udeležijo.

— Iz Jeklene valjane zastore ter vsa ključavničarska dela izvršuje ter se priporoča za cenjena naročila ključavničarstvo Avgust Martinič, Ljubljana, Rimska cesta 14. Glej današnji inserat.

— Iz Zabavno kolo Belo-modre knjižnice na velesejmu se vrši s pogonom SKF - remenice. Kolo se vrši in izdaja pisemca po 2 Din z zabavnimi verzali ali dragoceni nagradami za odrasle in deca. 367/n

— Iz Ugoden nakup perila! Moško perilo, delavsko in finejšo vrste celir, popeljn prodaja ta mesec pod tovarniško ceno, tovarna perila »Triglav«, Kolodvorska ulica šte. 8, nasproti hotela Struželj.

— Iz Obiščite veliko razstavo dalmatinskih ročnih izdelkov, Turiaški trg 4-I.

Morilec lepe Egiptčanke pred sodiščem

Nadaljevanje senzacionalne obravnave proti morilcu Džidži Muheb na Dunaju. — Kaj pripovedujejo priče o morilcu in njegovi ljubici.

Morilec lepe Egiptčanke Džidži Muheb, bivši nadporočnik Gartner, se vede pred sodiščem zelo izvijajoče. Sodnike in občinstvo je presenetila njegova indiskretnost, ko je podrobno opisal svoje ljubavno razmerje z lepo Egiptčanko. O sebi pripoveduje, da je bil Džidži zelo ljubosumen in da je začel v obupu popivati. Priče so izpovedale, da je bila Džidži izredno lepa. Na koncertu je bila napram njemu zelo hladna in ves čas ga je vikala. Po zločinu so našli stražniki v Gartnerjevem žepu steklenico žganja in morilec je močno dišal po njem. Padel je pred stražnike na kolena in ko so mu pomotoma dejali, da je njegova ljubica samo lahko ranjena, jim je

poljubljal roke

O svojem zločinu je pri zaslišanju izjavil, da ga je storil iz ljubezni, da je sam bestija, ona pa da je bila angel. Senzacija je vzbudilo zasliševanje očeta umorjene, egiptovskega ministra Muheba paše. Izjavil je, da je njegova hči Gartnerja vedno odklanjala in da ga je hotel tudi sam odstraniti iz njegove bližine diplomatskim ali policijskim potom. Vedno je imel vtis, da je Gartner pustolovec in da njegovo hčerko hipnotizira. Priča navaja svoje premoženjske razmere in iz tega je razvidno, da je Gartner po pravici računal z

bogato doto

ki bi jo pobasal v žep, če bi se poročil z Džidži. Splošno senzacijo je povzročilo čitanje protokola o obdukciji, iz katerega je razvidno, da je bila Džidži devica.

Zaslišan je bil tudi egiptski konzul Surur beg, katerega žena Gartner in Džidži prosila, naj vpliva na Muheba pašo, da bi jima dovolil poročiti se. Gartner je izjavil, da ne ve, kaj se bo zgodilo, če mu Muheba paša ne bi dal hčerke za ženo, ker je častnik in ima

edno pri sebi revolver

Konzul je dejal, da nima nobenega premoženja, ne dohodkov, da pa upa s pomočjo Muheba paše dobiti v Egiptu dobro službo. Pozneje je Džidži izjavila, da se odpove Gartnerju, če ji oče ne bo dovolil poročiti se z njim. V pismu, ki so ga našli pri Džidži po njegovi smrti, so bile samo v turščini napisane besede Allah il Allah in to je talsman.

Bančni ravnatelj Singer, ki je bil v trgovskih in prijateljskih stikih z rodino Muheba paše, je izjavil, da je bila Džidži popolnoma na Gartnerjevi strani in da je podlegala njegovi volji. So barica Muheba paše je izpovedala, da je Gartner še pred posetom koncerta dvakrat telefoniral Džidži, ki mu je razburjeno odgovorila: Ne nadlegujte me, sicer napravim škandal. Služkinji je dejala, da ji Gartner

zastuplja življenje

in da se preseli v drugo mesto, čim pride oče. Usmiljenka, ki je bila zaposlena v istem stanovanju, kjer je imel Gartner v podnajem sobo, je pripovedovala, da je Džidži pogosto zahajala k svojem ljubčku in ostajala pri njem do jutra.

Morilec značaj dobro karakterizira pričevanje njegove druge žene Eleonore Gartner-Hamiltonove, ki je že sodnim potom ločena od svojega moža. Hamiltonova je priletna Angležinja visoke postave, od svojega bivšega moža ločena že deset let. Ona je vdova po petrolejskem magnatu Carweyu. V gladki nemščini je pripovedovala, kako se je v odlični družbi seznanila z Gartnerjem, ki jo je nekega večera v baru

Iz Celja

— Velika narodna veselica o priliki sestanka vseh naših emigrantov s Primorskega in Istre se vrši jutri popoldne na Glaziji. Dopoldne se vrši pri vseh vlakih sprejem gostov z godbo in primernimi nagovorji. Iz Ljubljane prispe tudi pevski zbor »Soče« in veliko število vabljenih gostov. Zato jutri vsi k sprejemu na kolodvor in potem v obhodu po mestu, popoldne pa na Glazijo.

— Nevarna poškodba. V nedeljo sta mizarski pomočnik Alojzij T. in gostilničar Ivan Z. v prepiru in pilanosti osuvala 28-letno delavčovo ženo Ano Cerjakovo v trebuh, dasiravno je nesrečnica že 6 mesecev v blagoslovljenem stanu. Cerjakova je odšla k zdravniku, ki je ugotovil, da bo ženska najbrže spavila svoj plod, ker je bila vsled udarcev precej poškodovana v notranjosti telesa. Napadaka sta ovađena policiji.

— Nasilen berač. Včeraj dopoldne je bil v Prešernovi ulici aretiran ošletni berač Martin Jesenko, ker je beračil od hiše do hiše. V neki trgovini je bil zavrnjen, pa je skozi vrata gredoč zaklinal prodajalci: »Prokleta babaa«. Ker je pristopen v Smarju pri Jelšah, so ga najkrajši potem spravili iz mesta.

— Osrednje društvo nižjih postnih in brojarini uslužbenec, krajevna skupina Celje priredi 16. t. m. ob 3. uri popoldne na Dečkovem trgu pred Narodnim domom v Celju veliko javno tombolo z mnogobrojnimi krasnimi dobinki, kateri so že v izlozbi trgovine M. Josek na Glavnem trgu. Tombolske karte po 3 Din se dobijo pri vseh pismonoših in raznih trafikah. 349/n

zasnubil. Dolgo ga ni hotela uslišati, končno se je pa udala, ker se je čutila osamljena in ker jo je družba opozorila, da je Gartner drugače dober fant, samo dobre žene mu manjka. Prvi nesporazum je nastal predlasko jesen, ko sta bila še zaročena in ko je Gartner zahteval od svoje neveste denar, da bi mogel

odslužiti svojo bivšo ljubico

Od Eleonore je zahteval tudi denar, da bi poravnal svoje dolgeve, katerih pa ni poravnal. Nevesti je lagal, da ima 1000 šilingov mesečnih dohodkov.

Dne 24. marca 1928 sta se poročila in naslednjega dne sta odpotovala na rivijero. V kupeju je sedela dama, ki se ji je pozneje predstavila kot teta prve Gartnerjeve žene in svarila jo je, naj pazi na svoj denar, češ, da je Gartner njeni nečakinji zapravlil vse premoženje. O pravem zakonu med Eleonoro in Gartnerjem ne more biti govora, ker sta živila in celo jedla ločeno. V Monte Carlu je Gartner zaigral svoj in njen denar. Kupiti mu je morala vozni listek II. razreda do Dunaja, sama je pa odpotovala v London, da uredi svoje privatne zadeve. Gartner se pa ni hotel peljati v drugem razredu in pri kolodvorski blagajni se je sprl s svojo ženo. Ko se je Eleonora vrnila na Dunaj, so ji povedali, da Gartner dolgov še ni poravnal. Tri dni pred poroko se je seznanila z rodino Muheba paše in Gartner je energično zahteval, da mora biti

Džidži povabljen na svatbo

Sele pozneje je zvedela, da je imel z lepo Egiptčanko ljubavno razmerje. Kuharica Gartnerjeve druge žene je izpovedala, da se je gospa moža bala. Obtoženčev brat je izjavil, da mu je Gartner že predlasko sporočil, da se hoče poročiti z Džidži, ki jo je baje zelo ljubil. Priča je s svojim bratom pogosto zahajal pri Džidžini rodbini in zdelo se mu je, da se njegov brat z lepo Egiptčanko dobro razume. Včasih je pa prišlo med njima do nesporazuma in Džidžina mati je nekoč dejala Gartnerjevemu bratu: Rešite nas tega človeka.

saj je blazen

Obtoženec je pripovedoval svojemu bratu, da noče Džidžin oče ničesar slišati o poroki, a Džidži je vztrajala na tem, da mora imeti njen bodoči mož najmanj 1400 šilingov mesečnih dohodkov. Zato je brat napenjal vse sile, da preskrbi obtožencu dobro službo, kar se mu pa ni posrečilo.



Pristopite k „Vodnikovim družbi“

Moda



Tako so elegantne dame oblečene na parniku

Za kopanje

Letos prevladuje kopalni triko. Kopalne obleke nosijo samo debele dame, ki bi bile v trikoju neestetične, in pa starejše dame, kar pomeni zdaj stare nad 60 let. 50-letne dame lahko še nosijo triko, če niso preveč okrogle.

Čm triko je letos že redek. V modi je barvast triko in sicer kombiniran iz večih barv. Zelo žive barve se združijo v pestro celoto. Zelo lep je triko iz dveh delov, gornja ploščica drugačne barve nego spodnja. Hlačice so temnejše, životek svetlejša barve. Kopalne obleke se delajo zdaj iz zelo trežnega volnenega ali bombaževnatega blaga, ki se ne raztegne in ne izpreminja prvotne oblike. Čez pas je obleka prepasana z gumijastim pasom.

Zelo priljubljene so letos kopalne obleke, sestavljene iz kratkih plavalnih hlačic in krila, ki je tako dolgo, da hlačice popolnoma zakriva. Krilo ali boljše rečeno triko srca je spodaj okrašena s pestrimi trakovi ali drugimi barvastimi okraski. Ob morju se letos ne nosijo samo dolgi kopalni plašči, ki so zelo praktični zlasti ob hladnem vremenu, marveč tudi kratke pester frotte-jopice z rokavi ali brez njih. Mnoge dame nosijo ob morju po kopanju ali pred njim pižamo, v kateri se solnijo na bregu ves dan. Pižama pa mora biti zelo elegantna in paradna.

Damski plašči

Polagoma je prišlo do tega, da je dobil damski plašč skoro isto obliko, kakor moški. Večinoma se sploh ne razlikujeta in takozvani francoski plašči brez gumbov, z vsakovrstnimi gumbi in resami je že skoro docela izgubljen. Oblika je torej dana in sicer zelo enostavna. Širok plašč, vsiti rokavi, gumbi v dveh vrstah, pas in namenu odgovarjajoča razlika v blagu. Kljub temu, da se je oblika plašča ustalila, je pa damam na razpolago zelo mnogo in zelo različnih plaščev, ki se razlikujejo po materialu. Dva popolnoma enaka plašča iz različnega blaga služita bistveno drugačnim svrhom in dama mora imeti zelo fin smisel za blago in nianse barve, če hoče imeti

plašč res po modi.

Plašč iz angleškega blaga je lahko svetel ali temne barve. Svetli plašči so zadnja leta zelo v modi in bodo še dolgo. Nosijo se v mestu in na kmetih, ob morju in na potovanju, k vsem oblekam, tudi k angleškemu kostumu. Plašč iz temnomodrega homespuna je bolj za mesto, izredno za popoldne, pristojna pa lepo tudi večerni obleki, samo če ni bela.

Usnjeni plašči so izključno za avto in človek brez avta je v takem plašču smešen. Kdor pa ima avto doma, lahko hodi v usnjenem plašču tudi po mestu. To velja za tople plašče s podlogo. So pa tudi lahki usnjeni plašči v najrazličnejših barvah, ki se pa nosijo samo k angleški obleki, nikakor pa ne k lahki svetli poletni obleki.

Plašč iz velblodje dlake je zelo neuporaben. Ima namreč dolgo dlako, na kateri se nabira vsa nesnaga. Treba ga je dati večkrat snaziti, vendar je pa zelo priljubljen zlasti v morskih letoviščih in na vožnji s parnikom, pa tudi pri tenisu.

Plašč iz impregniranega blaga je samo za deževno vreme. Plašč iz covercoata je prišel splošno iz mode in se nosi samo še ob hladnem, deževnem vremenu. Plašči iz kashe in tweeda igralo isto vlogo, kakor plašči iz homespuna, samo da niso tako univerzalni. To je prednost in nedostatek. Prednost v tem, da jih lahko porabimo za komplet, nedostatek pa zato, ker je težko nositi pod njim kaj drugega, kakor to, kar je bilo za nje določeno. To ni plašč, ki bi ga lahko nosili k vsaki obleki, dočim je plašč iz homespuna skoraj univerzalen. O svilenem plašču ni vredno mnogo govoriti, ker je neuporaben in predrag. Narejen mora biti po francoskem kroju in poznati se mu morajo roke prvovrstne šivilje. Svilene plašče nosijo dame v velikih mestih na promenadi.

Končno še nekaj o izrazito poletnih plaščih. Razdelili bi jih lahko v dve kategoriji, v dnevene, ki so vedno svetli, in takozvane polvečerne, ki so črni. Elegante dame okrase črne plašče s širokimi hermelinovimi ovratniki. Vsi poletni plašči imajo enak kraj in sicer samo princesse. Princesse je modni

ljubljenec, ki bo imel glavno besedo tudi pri vseh zimskih plaščih. Pri črnih popoldanskih plaščih s hermelinom vidimo ta kraj vedno, čeprav imajo drugače kraj redingote in so iz črne volne. Drugi poletni plašči so v zelo svetlih barvah, zlasti beže in sivi, zato se lahko nosijo k vsem oblekam.

Zalcaj se ne



možite, želite?

Ena, ki bere moškim levite. — Odkrita beseda poštenjaka. — Odgovor modernega dekleta starokopitnežu.

58

Od ženske zahtevamo dandanes, da je dobra in pridna gospodinja, ni treba, da je učena, še celo lepote in bogastva ni treba. Glavno je, da zna dobro kuhati, šivati, je skromna v obleki, vedenju itd.

A pogledite malo okrog sebe! Ali se sploh zmeni kdo za tako dekle? Nič! Hočete dokazov? Evo jih! Ze več let vodim gospodinjstvo v hiši svojih staršev popolnoma sama, brez vsake pomoči, se oblačim skromno, ne posemam veselice, skratka delam in delam. Nisem sicer moderna krasotica, ali za poljeke strašilo tudi ne, imela bi vso opremo, po smrti staršev hišo in vendar sem še samica in kakor vse kaže, bom to tudi ostala. Zakaj? Ker se ne pudram in ne šminkam, ne berem opolnih romanov, si ne natikam vsak mesec drugega lanca na glavo itd.

Moški gledajo samo na to, da je dekle kolikor mogoče nališpano, da ima seveda še kako dobro plačano službo, da s svojim zaslužkom vzdržuje sebe, moža in seveda tudi otroke. Za snazen, miren dom jim ni veliko, saj s svojim zaslužkom lahko posejajo gostilne, kavarne, kino, se zabavajo sami ali z ženo, doma je lahko vse umazano in zanemarjeno. Moški so torej krivi, da ni več dobrih gospodinj in skromnih, pridnih deklet. Pobjeljajte se torej, gospodje! Išcite pridnih deklet, izogibajte se modnih nališpanih gospodičin, in našli boste dobre žene! — Samo gospodinja.

59

Resen človek sem in tudi se mi napudrana, našminkana, do popka dekolirana ženska. Kakor dalmatince ponuja svojo robo. Studi se mi, kakor bi se mi zastutila sledeče besede, ko bi bile fraza: Človek nisi rojen za uživanje in za udobje. Življenje imej svojo vsebino t. j. resno delo. Saj tudi nisi človek, v kolikor človek s pasjim življenjem ni več človek. Srečni oni, ki se poroče, in srečni tudi oni, ki se ne poroče. Eni so poklicani, da rode in ohranijo potomstvo. Ali žive v sreči ali v nesreči, v prepripi ali v slogi, kaj je to komu mar! Vse to je prehodno in je tudi relativno. Drugi pa so poklicani za gradbo nečesa, kar naj je kultura — v prid celokupnosti, preko njih groba. Morda sem med temi tudi jaz. Toda nikar smatirati takih ljudi za trapaste idealiste, za čudake, ali celo za perversne. Mnogo opravka sem že imel z ženskami in ni mi to v ponos. Ne oženim se, ker nisem vreden mlade, delavne, poštene, neoskrupljene ženske. Iz drugih žensk pa naj se dela gnoj.

60

Čitala sem izjavo »Resnicoljubac med odgovori na anketo in sem vzkliznila: »Piše tega članka očitno družuje v sebi ravno vse one tipične lastnosti sodobnih mož, radi katerih dekleta ne morejo in ne marajo misliti na možnost!«

Nepobiten dokaz.

— Obtoženi ste, da ste z avtomobilom prehitro vozili.
— Izključeno, gospod sodnik. Lahko celo dokazem, da sem vozil zelo počasi. Pjelal sem se namreč na sodišče, da odsedim kazen zaradi prehitre vožnje.



V času poletnega oddiha Vam Vaše lahke obleke ni težko obdržati sveže in čiste, ako jih perete v lux-u milu v luskah.

LUX

Vpliv Afrike na modo

Zakonca W. R. Leigh sta srečen par. Oba sta lovca, toda njun lovski blagor se bistveno razlikuje. On lovi divjad za newyorški naravoslovni muzej, ona, znana pod imenom Ethel Vraphagen, pa išče modno ideje za svojo znamenito modno šolo v Newyorku. Ko so njena muzeja poslali v Afriko, da nalovi za muzej nekaj redkih eksemplarjev, je žena spoznala, da bo lahko v Afriki našla mnogo originalnih vzorcev, s katerimi bo ustrezno razvjenim ameriškim milijonarkam.

Ko se je mudila Ethel Traphagen med Kikuini v vzhodni Afriki, je hotel od neke zamorke kupiti pestro obleko. Zamorka je bila pripravljena prodati obleko, toda njen mož se je odločil upri. Pri odhodu je zamorka zašepetala Američanki, naj se zgleda drugo jutro, češ, da si bo mož modno čez noč premislil. In res, drugo jutro je bil mož pripravljen prodati ženo obleko, toda žena ni hotela o tem ničesar slišati. Ponovila se je ista procedura in to je trajalo mesec dni. Končno je Američanka obleko vendarle dobila in zdaj bo ameriškim milijonarkam vzorec za večerne obleke. Nova večerna obleka, posneta po pestri zamorski narodni noši, pride baje kmalu v modo in Ethel Traphagen je prepričana, da se ji obeta velik uspeh.



Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Film Nemoral

(Premijera v Elitnem kinu Matiča.)
»Nemoral« je film, ki ga je dal na spored Elitni kino Matiča, da zadovolji oni del kinopublike, ki si želi smeha in vesele zabave. Izvrstna šala, polna najduhovitejših domislic, sijajno režirana, gladka v poteku igre, mora radi izredno dovpljnih prizorov ugnajati slehernemu človeku. Vsebinsko je prav senzacionalna, vzeta sicer iz vsakdanjega življenja, vendar je film podal tako sijajno, da užge skoro pri sleherni sceni salve smeha in vsesplošno odobravanje.

Mlad častnik je do ušes zaljubljen v dražestno operetno divo in jo namerava poročiti, kar pa ni nikakor všeč njegovemu bratu, znamenitemu profesorju astronomije, ki slovi obenem še kot izredno zakrknjen pripadnik samoskega stanu. Profesor o bratovi poroki ne bo ničesar slišati, zato se mu hoče ugažljena operetna diva temeljito osvetiti. Sedemkrat se pojavl pred profesorjem v najrazličnejših okoliščinah, vendar ga omamlja s svojimi čari in predno se revež dobro zavé, da do ušes zaljubljen v neznamo deklico, kateri končno ponudi roko in srce.

Vsebinska temelji na izvrstnih humorističnih prizorih, ki so v tem filmu podani s priznato virtuoznostjo. Ellen Richter v glavni vlogi odgovarja vsem zahtevam, je vseskozi na višini, izredno dražestna in šarmantna. Tudi ostali igralci store svojo dolžnost po vseh svojih močeh. Film bo nedvomno ugajal in vsi oni, ki se šele sopolj od srca nasmejati, pridejo pri tem sporedu prav gotovo na svoj račun.

J. M. Mora

Dekle iz tekstilne tovarne

Začelo se je zelo enostavno, skoro dolgočasno. Najprej se ji v vojni ubili oče, a čez nekaj let ji je umrla še mati.

Ostala je sirota. Komaj dvanaest let ji je bilo. Usmilila se je je teta. Vzela jo je k sebi v mesto, med one visoke hiše, katerih strehe zro tako brezčutno na mimoidoče.

Se predno je bila stara šestnajst let, so jo sprejeli v tekstilno tovarno. V veliko tekstilno tovarno, kjer tko jeklena vretena nitke, ki jih nosijo v obliki svilne elegantne dame. V tekstilno tovarno, iz katere prihaja v trgovine mimo svile tudi navaden barbat, v katerega zavijajo koščene ude one, ki jim usoda ni odmerila zvrhane mere sreče in blagostanja. Delala je. Tako, kakor osemsto drugih deklet. Pogled v življenje skozi debelo steklo tovarniških oken ni posebno prijeten. Zunan sonce in cvetje, v tovarnah pa tudi ob najlepšem vremenu zatohlo. Prah zastruplja zrak, a zrak zastruplja pljuča. Čim mlajše so delavke, tem težje prenašajo svojo usodo. Osemsto mladih grudi je hrepenelo vsak dan po rešitvi.

Rešitev je prišla. To se pravi... morala bi priti. Prinešti bi jo moral mladenič razoranega obraza s temnimi lisami pod očmi. Bil je tajnik komunistične omladine in znal se je prilivati dekletom. Dasi v tujem jeziku, je znal vendar zapeljivo slikati življenje, ki bi bilo res življenje. Svet, ki ga je

znal on naslikati v rdeči gloriozi mladim delavcem in delavkam, se jim ni zdel daleč, jim ni bil nedosegljiv. A ta svet se je zdel rešitev mnogim, ki so sanjali za debelim steklom dan na dan o nji.

Sanjala je tudi ona. Ona, ki je bila ostala sirota. Ona, ki je dobivala vsako drugo soboto pri okencu tovarniške blagajne mizerno plačo v kuverti, na kateri je bilo poleg drugih številč birokratično napisano tudi njeno ime: Teresina Gerbulakova.

Ni bila edina, ki se je navduševala za ideje tajnika komunistične omladine. Takih je bilo več. Ustanovile so komunistično organizacijo, kupile so si rdeče rute, a na bluze so ji pripile broške, na katerih je bila Leninova slika.

Ob sobotah so hodile delavke iz tekstilne tovarne v dom, kjer se je le sketala nad vrati komunistična zvezda, sredi nje pa srp in kladivo.

Na predavanju, na katerem je predavatelj rohnal na duhovščino in tovarnarje, se je Terka Gerbulakova seznanila z mladim komunističnim tajnikom. Bila mu je všeč, kajti domov grede je šel za njo in ko jo je na vogalu ulice dohitel, jo je prijazno nagovoril:

— Dovolji, sodružica, da te spremlim?

Ona si je hotela tikanje prepovedati, kakor se spodobi poštenemu dekletu, toda spomnila se je, da je v komunistični organizaciji, kjer za meščanske predsodke nimajo veselja ne časa. Dovolila je.

Mladi komunist jo je spremlil do vrat barake, v kateri je spalo mnogo mladih, izčrpanih teles, ki so sestavni deli strojev za izdelovanje tekstilnega blaga.

Pri vratih barake, v kateri je stanovala, odkar ji je bila umrla teta, sta se ustavila in začela kramljati. On je rohnal na ves svet, a ona je poslušala. Pokorno, kakor se spodobi mladi komunistki. Nehal je šele, ko se mu je posušilo grlo. Da primerno zaključijo svoj govor, jo je prijel za obe roki, rekoč:

— Toda obupati ne smeš, sodružica. Zmaj kapitalizma bo uničen. Za to imamo pesti. Z lastno krvjo ga ne bomo redili. Tebe izsesava tovarnar, mene moj mojster. Pride čas, ko bo narobe. Pravim ti: ne obupaj. Delu čast in oblast!

Stisnil ji je obe roki, potem je potisnil čepico na oči in izginil. Terka je gledala za njim, dokler ga ni objela tema. Potem je stopila v barako in legla spat.

Drugo soboto sta se zopet sešla, seveda v tajništvu komunistične organizacije. Sedel je za mizo in čital komunistične novine. Ko jo je zagledal, je vrgel novine na mizo in stopil k nji. Šele tedaj si ga je dobro ogledala. Imel je razmršene lase in iz njegovih oči je odsevalo sovraštvo. Terki je bil všeč.

Potem sta se sestajala često in kmalu sta se shajala vsak dan. Najprej ji je govoril o neznosnih razmerah, ki se nazivajo družabni red, potem ji je pa šepetal na ušesa tako, da je zardevala.

— Naivna si, sodružica. Duhovniki

so te spravili ob zdravo pamet. Mladost ima pravico uživati vse sladkosti življenja. Kakšen greh? Čuj...

Terka se je spodtaknila in padla. Nekega dne je naletela v tajništvu komunistične organizacije na svojega ljubčka, ki jo je bil začel že zanemarjati. Stopila je k njemu in mu zašepetala:

— Mati bom.
— Kaj me to briga?
— Ti boš oče.
— Pusti me pri miru!

Preprosila ga je, da je šel z njo iz pisarne. A zunaj ji je dejal:

— Vidiš, takole je ta stvar. Če bi vladali mi, bi ne imela nobenih skrbi. Za otroka bi skrbela država. Zdaj je pa križ.

— Kaj nameravaš storiti?

— Pa vendar ne misliš, da se zaradi take neumnosti razjočem? Posvetujem se, a jutri ti povem.

Segla sta si v roke in odšla je. Drugi dan jo je poiskal v baraki in ji izročil nekaj v papir zavitega.

— Predno ležeš spat, vzemi tri ščipce. Grenko je, toda z vodo ne smeš zapiti. Nič se ti ne zgodi. Jemlji, dokler ne bo učinkovalo. Pazi, da te nihče ne bo videl. Meščanska sodišča... to je vrag.

Terka je storila, kakor ji je bil naročil. Zjutraj so jo našli mrtvo na postelji. Okrog ust so se ji poznali sledovi žiljastih pen.

— Strup. — so dejale delavke, ko je niso moge obuditi.

— Kronkal. — je dejal zdravnik, ki je obducirval v mrtvašnici njeno truplo.

Indija je pravi ženski pekel

Senzacionalna knjiga ameriške pisateljice — Zakaj so Indijanci „sužnji“ — Grozni verski zakoni in običaji — Prostitucija otrok in zločini v zakonih

Ameriška socialna pisateljica Katarina Mayo je nedavno izdala knjigo »Mother India« (Matij Indija), ki je izvala skandal po vsem svetu in silno razburila Indijo, Ameriko in Anglijo. Dosegla je uspeh, kakršnega ni žela že dolgo nobena enaka socialna in kulturno zgodovinska knjiga. Indijski pisatelj — tudi Rabindranath Tagore — in indijski politiki — med njimi tudi Gandhi — njeno epohalno knjigo fanatično zavračajo, dasi ji ne morejo očitati, da ne temelji na goli resnici.

A ta resnica je strašna, sramotna za človeško kulturo 20. veka. Nprava propalost, splošne bolezni in razne epidemije med Indijci so nevarne vsemu svetu, zlasti pa Aziji, Evropi in Ameriki.

Katarina Mayo v svoji knjigi ne opisuje bujne orientalske romantike čudovitih Indij, ne slika njenih razkošnih vladarskih dvorov in mističnih tajnost njih svetih, ne razlaga zagmetne modrosti njenih bramanov, čarov in strahot njenih džungel ali poetičnih idil indijske ljubeznega življenja. Gospodična Mayo je prav nasprotno strgala zastor z vse tiste zlagane indijske poezije in lepote ter razgrnila pred svetom

grozno, gusno istino

resnične vsakdanjske življenja v Indiji.

Dolgo je živela ondi, prepotovala ogromno državo vse križem, opazovala kmetje in delavce, meščane in pleme, posejala šole in bolnice, se udeleževala sej vaških in mestnih občinskih uprav, državne skupščine in sodišč, si ogledala bazare, romarske kraje, kmetovalske šole in celo bolnice za krave in teleta, skratka — preučila je temeljito prav vse specialne indijske naprave, da je do dobra spoznala vse, kar zanima kulturnega človeka. Da pa je mogla priti povsod do vira in videti ter slišati vse na lastne oči in ušesa, so ji seveda pomagali premnogi Indijci, celo člani indijske vlade, angleški in indijski uradniki, politiki in novinarji in tudi mnoge indijske in angleške dame ter preproste žene.

Pokrajina, ki jo zovemo Indija, je po obsegu polovica Zedinjenih držav, a ima trikrat toliko prebivalcev. Vsa Indija šteje okoli 319 milijonov duš; sama Britanska Indija (brez držav indijskih knezov) pa jih ima 247 milijonov. To ogromno število Indov se daje vladati po približno 67.000 Angličem! Vseh Evropejcev živi med njimi okoli 200.000. Med temi otroki, ženskami, slugami, deklarirani in obrtniki ter raznimi pridobitniki pa ni

niti 64.000 angleških vojakov redarjev in sploh uniformirancev ter le okoli 3430 angleških uradnikov in uradnih uslužbencev! Kako je mogoče, da se 247 milijonov Indov pokori neznatni peščici 67.000 tujcev?

Na to vprašanje odgovarja Katarina Mayo in dokazuje, da je za Indijo pravi blagoslov angleški »jarem«. Navaja tudi dolgo vrsto izjav najbolj kulturnih in naprednih Indov, ki si ne želijo ničesar bolj goreče, nego da ostane angleška vladavina še dolgo, dolgo v nesrečni, le po angleški zaslugi vsaj počasi iz gnusa in okorelosti se dvigajoči Indiji.

Grozoviti indijski verski predpisi in narodni običaji, najbolj omejeni pameti, kulturi in higieni nedostopni svečeniki, fanatični reakcionarci med najnižjim ljudstvom in prav tako med najvišjimi indijskimi inteligenti so krivi, da so Indijci po duši brez energije, brez iniciativnosti in samostojnosti, leni, ne-

moralni, brez čuta za bolešč človeka in živali, čmerni, turobni ter dekadentni v vsakem pogledu, zato izvečine skrajno nevedni, bolni in beraški. Vera Indov ubija vernikom v duši predvsem zavest, da je vse ničevno in brez pomena ter da se človek vedno iznova rodi; zato lahko živi v največji nesnagi in uživa kakor prase.

Ko se Ind rodi, ga

polože golega na tla

ter se zanj ne zmenijo, ako je dekle. Zakaj dekle je kazen božja; čim prej umre, tem bolje. Ako otrok umre, vržejo ga golo trupe v reko, da ga požoro želve, ribe, ptice ali kakršnakoli zver. Le za sinove skrbne starši, za hčere pa le bog. Hčer oblačijo manje in slabše ko sinove, hčeri manje strežejo, ako je bolna in hčeri dajejo manje in slabše jesti, ako je zdrava. Ponekod je običaj, da hčere »podarjajo bogovom«, t. j. svečenikom, kjer jih stare prednice uče plesati in peti. In že v starosti petih let postajajo sirotice, ker jih smatrajo v tej dobi za najbolj mlačne.

žrtve svečenikov

Večina teh otroških žrtve kajpada pomre. Kar pa jih ostane živih, so plešavke in pevke pred žrtvenikom med službo božjo, sicer pa so v hišah okoli svetišč za določene cene romarjem na uslugo. Ko se reve postarajo, dobe žig, da so bile »devadassi«, t. j.

božje ljubice

in pisano pravico, da smejo beračiti. In njih starši, čeprav imoviti, ugledni in iz visoke kaste, niso zato prav nič omadeževani. Njih ravnanje se smatra za povsem dostojno in pravilno. Ko je angleška vlada prepovedala zlorabo deklet po svetiščih, je izbruhnil vseobči upor!

Niti dva odstotka žensk v Britski Indiji ne znata vsaj za silo čitati in p'sati. Pred 100 leti ni znala tega prav nobena ženska; l. 1911 je znalo čitati in pisati med 1000 ženskami okoli 10, l. 1921 pa med 1000 že 181! Več za silo izobraženih žensk imajo indijski mohamedanci, ki so sploh naprednejše ljudstvo. V verskih knjigah Indov je stroga prepoved, da se »ženske ne smejo prepuščati vplivom izven obitelji«. Zato v šole sploh ne smejo. Splošno so Indijci mnenja, da naj se hčere nauče doma vsega za življenje, t. j. delati, takti in služiti možu. Drugega jim ni treba.

Vendar se pojavlja v Bombayu in še posebej pod angleškim vplivom med starši težnja za višjo duševno kulturo deklet. Ta težnja pa izvira iz goli sebičnosti staršev, ki upajo, da bodo hčer, ki zna tudi čitati in pisati, lahko bolje in — ceneje omožili. Ker se pa nobeno dekle ne sme po verskih in narodnih predpisih omožiti kasneje kakor v 12. letu, se niti najbolj napredne šolarice skoraj ničesar v šoli ne nauče. Nad 73% itak maloštevilnih indijskih šolaric izstopa iz šol in se omoži. Še preden zna čitati in pisati. Leta 1922 je dospela v Bengaliji na vsakih sto šolaric le po ena preko pouka prvih dveh razredov!

Navadno se indijsko dekle omoži s 7. ali 8. letom in je večinoma devet mesecev po doseženju puberteti, torej

med 9. in 15. letom že mati

Ako je rodila šele s 15. letom, smatrajo tako prvo materinstvo za sramotno pozno.

Zaradi svoje mladosti, svoje vzgoje in svoje enako šibke matere in stare matere, je indijska mlada majčica navadno silno nežna. Ker je tudi silno

nevedna ter zna le moliti in ustrezati svojemu možu, ki je po verskih predpisih na zemlji njen edini bog, nima taka majčica nobenega pojma o higieni in vzreji ali celo vzgoji otroka. Zato pa umira ogromno poročin, je število mrtvih rojencev strašno visoko in pomre živih rojencev že v 1. letu vsako leto približno

2 miliona

V Bengaliji umre polovica otrok pred 8. letom in le četrtnina ljudi doseže 40. leto. Poprečno dosežejo Indijci le starost 23 let! Tuberkuloza in spolne bolezni ali prežgodnja telesna izčrpanost poleg raznih epidemij naravnost žanjejo med Indijci.

Kajti tudi moški se ženijo še kot nezreli dečki in so po 30. letu navadno že izžiti starci. Večina mož se oženi po večkrat, ker so vsak čas vdovci. Spolne bolezni so med možmi navaden pojav, a moške perversnosti so tako pogoste, da se nad njimi nihče ne zgraža. Žena pa je možu manje kot sužnja in le žival, s katero počne nekaznovan kar hoče.

V »Padmapurani«, indijski bibliji verskih pesnitev, ki imajo neomajno veljavo zakonov, je zapisano:

»Za ženo na svetu ni boga, razen njenega moža. Med vsemi dobrimi deli, ki jih mora žena opravljati, je najbolj zaslužno, da skuša možu s popolno poslušnostjo ugajati. To mora biti ženi edino življensko pravilo. Naj je njen mož pohablen, star, bolehlav ali surov, naj je togoten, razuzdan, brez morale, pijanec ali igrač, naj poseča razupite hiše, živi z drugimi ženskami in v očitem prešuistvu, naj nima nobene ljubezni za domačo hišo, naj razsaja kakor blaznik, naj živi brezčastno, naj je slep, gluh, nem ali pokveka, skratka naj ima vse napake in vse zlobo po vrhu, vendar mora gledati žena v svojega moža zmeraj kakor v svojega boga, naj mu streže z vso skrbnostjo in naj mu vzlic vsem njegovim napakam ne daje nikoli povoda, da bi bil z njo nezadovoljen.

Žena sme jesti, kadar se je mož nasitil; ako se on postji, se mora postiti tudi ona, ako je on vesel, naj bo ona vesela z njim. Ako poje on, naj bo navdušena tudi ona, ako pleše on, naj ga z radostjo gleda ona, ako govori o učenih rečeh, on, ga mora ona obudovaje poslušati. Vedno mora biti ona v njegovi prisotnosti dobre volje in nikoli naj mu ne pokaže niti sledu lastne tuge ali nezadovoljnosti. Ako se njen mož v jezi spozabi, ji grozi, jo pusti ali brez povoda celo udari, naj mu žena odgovarja krotko, naj ga prime za roko, jo poljublja in ga prosi odpuščanja; nikoli pa naj glasno ne kriči ali pobegne iz hiše, zakaj s tem bi se v javnosti iz osmešila in bi prišla na slab glas. Vse njene besede in dejanja naj kažejo sveto.

da vidi v svojem možu boga

Potem jo bo spoštoval vsakdo in uživala bo ugled zveste in čednosne žene. Ko pa ji mož umre, naj se da živa sežgati na grmadi, in vse bo proslavljalo njene vrline.

Take so verske zapovedi za indijsko zakonsko ženo. Še dandanes! Resnica je, da Indijka v možu pač ne vidi svojega boga, nego se ga le

boji kot hudiča

Ljubezen je med njima neznan pojem. Nikdar ne gleda mož svoje žene kot ljubljene tovarišice, žena pa vidi v možu le preoblastnega, neusmiljeno sebičnega gospodarja, ki si domišlja, da mu je žena srečna, ker sme molče

in s povešenimi očmi služiti njemu in njegovi strasti.

In ker so indijske tašče vrhu tega strašne pošasti, ki ravnaajo zlasti s silahami, ki ne rode sinov, kakor z najnižjimi sužnji, jih psujejo, pretepaio in jim delajo neprestan pekel, ni čuda, da se reši marsikatera obupana mlada žena neznoznega trpinčenja

s samomorom

Da je zakonsko življenje Indijke že samo na sebi strašno in uprav grozno posledic, dokazuje Katarina Mayo z uradnimi izjavami angleških zdravnikov. L. 1891 so se namreč odločile v Indiji delujoče javne angleške zdravnice, da naprosijo angleškega podkralja, naj prepove možitev z nedoraslimi deklicami. Iz te uradne, po zdravniških podpisane prošnje navaja gđ Mayo sledeče primer, ki jih prinašamo v doslovnem prevodu:

A. — 9 let stara. Dan po poroki. Levi kolk izpahnen medenica zlomljena, meso v cunjah viseče.

B. — 10 let stara. Ne more več stati, močno krvavi, meso večkrat pretrgano.

C. — 9 let stara. Tako strašno zmrcvarjena, da je zdravniška pomoč brezčas nemogoča. Njen mož je imel še dve ženi in je govoril prav lepo angleščino.

D. — 10 let stara. Jako majhen, telesno povsem nerazvit otrok. Je izkruvavala iz rektuma! Mož je bil okoli 40 let star in je tehtal nič manj kot 154 funtov. Perverznež.

E. — Okoli 9 let stara. Noge popolnoma ohromele.

F. — Okoli 12 let stara. Raztrgana na obeh straneh.

G. — Okoli 10 let stara. Zaradi krvavitve povsem oslabiljena. Mož nasilen perversnež.

H. — Okoli 12 let. Noseča, je rodila med velikimi mukami po izvršeni kranioklasiji. Medenica in rodila popolnoma nerazvita.

I. — Okoli 7 let stara. Je živela z možem in umrla po treh dneh med mukami.

K. — Okoli 10 let stara. Je došla v usmiljenja vrednem stanju. Dan po sprejemu v bolnico jo je mož zahteval nazaj, kakor je dejal, »za svojo upravičeno uporabo«.

L. — 11 let. Ostane zaradi prestanih nasilnosti vse življenje pohabljenka. Nog sploh ne more več rabiti.

M. — Okoli 10 let. Je prilezla po rokah in kolenih v bolnico. Od dneva svoje poroke ne more več stati.

N. — 9 let. Ima zvito sramnico, ne more več stati ali premikati nog ... itd.

V indijski narodni skupščini l. 1922 so poslanci izjavili, da se zakonske razmere niso še nič izpremenile in da je Indija še vedno najstrašnejši ženski pekel...

Knjiga Katarine Mayo je pravkar izšla tudi v nemščini. Navedli smo iz nje le par strani. Opozarjamo nanjo zlasti naše žensstvo.

Kralj zračnih višav

Českoslovaško letalstvo je sicer mlado, toda kakor država sama, ki je tudi mlada, tako se tudi letalstvo v razmeroma kratkem času razvija tako, da ga po pravici obdružujejo celo narod, ki imajo že bogate letalske izkušnje in več tehničnih pripomočkov, pa tudi denarnih sredstev, nego habski českoslovaški narod.

Med českoslovaškimi letalci se odlikuje posebno štabni kapitan Malkovsky, ki je zaslovel kot českoslovaški letalski kralj. V evropskih letalskih krogih velja že zdaj za najdrzejšega in najspretnjšega letalca-akrobata na kontinentu.

Ko je lani poleti priletel v Prago francoska eskadrila pod vodstvom šefa francoskega vojaškega letalstva generala Pujoa, je vzbudil kapitan Malkovsky splošno pozornost francoskih letalcev, ki se niso mogli dovolj naučiti njegovim akrobacijam. General

smehlil.

Bankir in nečakinja sta se molče spogledala.

— To pismo ste prinesli stricu, da ga prečita, — je nadaljeval de Beaudreil. — A vi, monsieur Géronnière, nimate poguma prečitati ga? Dobro. Če je tako, ga prečitam sam na glas in ne preskočim nobene vrstice, nobene besede. Toda opustite mi, da nisem presečen in da se prav nič ne čudim.

In vojvoda je čital na glas: »Eulalie!

Odgovor iz Rima je prišel. Pater Angelini je pristal na vse. O tem sem bil že vnaprej prepričan. Molčal bo, obenem pa zabriše vse sledove, ki bi izdali svetu tajno najine poroke. Pišem zato, da vas obvestim o tem. Pišem tudi, ker bi vas rad prosil, da me počakate drevi ob devetih doma. Saj dobro veste, da se morava še o marsičem pomeniti, a čas hiti. Dan je že določen in 29. povedem Adelaido Géronnière pred oltar. Menda mi ni treba ponavljati, kako važno je za naju obo, da se ta zadeva ne zavleče. Ko bo pod streho, se nama ne bo treba več bati viharija. Previdnost zahteva, da nemudoma uničite to pismo. 26. decembra.

Rigobert. Tako se je glasilo pismo, ki je bilo zleglo že trem črva v glavo, toda na vojvodo, katerega bi moralo najbolj zadelo, ni prav nič vplivalo. Beaudreil je prečital na glas vse, ne da bi se mu tresla roka.

Bankir in Adelaida sta se še vedno



VIM

SNAŽI VSE V HIŠI

Pujo je povabil Malkovskega v Francijo, da pokaže svojo letalsko spretnost francoskim vojaškim krogom. Letos začetkom maja je Malkovsky res poletel v Francijo z generalnim ravnanjem škodovih zavodov dr. Sykora. Njegove produkcije z letalom Avie B. H. 33 so bile prava senzacija. Sam stari Bleriot je izjavil, da kaj takega še svoj živ dan ni videl. Kapitan Malkovsky leta v vseh legah. Francoski vojaški krogi se niso mogli dovolj načuditi njegovim akrobacijam, ki so dosegle vrhunec, ko je trikrat zaporedoma opisal velik krog z zunanjim loopingom, česar še noben letalec ni tvegal. Letel je tudi s krili v vertikalni legi med hangarji in pri mnogih akrobacijah je upravljal letalo samo s koleno, z rokami pa mahal po zraku.

Zanimivosti z angleških volitev

V novi angleški spodnji zbornici se pokaže pri otvoritvi nekaj zanimivih rodbinskih pojavov. Lloyd George se bo lahko pojavil med poslanci s svojim sinom, mladim majorjem, in svojo hčerko. Oba sta bila namreč izvoljena. Vodja delavske stranke Macdonald se lahko zanaša na podporo svojega najstarejšega sina, ki je bil tudi izvoljen. Nasprotno pa zagleda dosedanj minisrski predsednik Baldwin svojega sina na med poslanci delavske stranke. Zelo verjetno je, da postane Baldwin mlajši državni podtajnik in da bo moral oče poslušati njegove referate. Tolesno stražo bi lahko sestavil iz svojih sinov glavni tajnik delavske stranke Henderson. Oba njegova sinova sta bila izvoljena. Poleg očeta in sina se pojavita v parlamentu tudi zakonca Oswald Mosley in lady Mosley. Manj srečna sta bila zakonca Runciman, kjer je bil izvoljen samo mož, dočim je žena propadla.

Med vsemi poslanci je dobil največ glasov Macdonald, za katerega je glasovalo 28.000 volitev več, nego za njegovega konservativnega nasprotnika. Med kandidati, ki so komaj zlezli skozi, je tudi dosedanj angleški zunanji minister Chamberlain. Trikrat so morali prešteti glasove, predno so ugotovili, da je dobil samo 43 glasov več, nego njegov nasprotnik. Chamberlainov rekord je pa pobil kandidat konservativne stranke, gardni častnik lord Erichon-Stuart, ki je bil izvoljen z večino štirih glasov.

V razpuščenem parlamentu je bilo 8 poslank, v novem parlamentu jih bo pa 13. Tri so bile izvoljene na listi konservativne stranke, ena na listi liberalne, 9 pa delavske stranke. K uspehu delavske stranke so nedvomno mnogo pripomogle ženske. Macdonald je dobro vedel, zakaj je bila njegova prva izjava po volitvah zahvala volilkam.

spogledovala. Kako je mogoče, da se vojvoda ne razburja?

— Tako zelo žaljivo sumničje tik pred poroko ni posebno dobro jamstvo, da bo zakon srečen, — je dejal vojvoda. — Sicer je pa od tega trenutka vsaka vez med našimi rodbinami izključena. Preden pa za vedno odidem iz te hiše, bi rad zvedel, kdo je pisal to pismo in kako je prišlo v vaše roke.

— Kaj ga niste pisali vi? — je vprašala Adelaida in pogledala vojvodi naravnost v oči, da se prepriča, če govori resnico. Toda njegov obraz še daleč ni pričal, da ima slabo vest. Nasprotno, zdelo se je, da je globoko užaljen in ogorčen nad ljudmi, ki mu delajo krivico.

Vojvoda je odgovoril z zaničljivim nasmehom.

— Če mislite, da sem zmožen zločina, mademoiselle, — je dejal obrnjen k Adelaidi, — imam najboljši dokaz, da dobro mnenje, ki ga imam v vaših letih o ljudeh, v vašem srcu ni poglavo globokih korenin. To priča obenem o pomanjkanju življenskih izkušenj. Zato bi vam mogel opustiti, da me tako grdo sumničite. Toda vi, monsieur Géronnière, — je nadaljeval obrnjen k bankirju, — ki dobro poznate svet, bi pač lahko vedeli, da je to početje podlo in zahrbtno od začetka do konca. Vedeti bi morali, da je vse to delo tekmeča, ki ga slučajno ne poznam, ali pa nekoga, ki je zakrivil to podlost iz političnih nagibov, da prepreči rodbinski vez med nama. Čudim se, da tega niste takoj opazili.

August Blanche.

53

Na valovih strasti

Roman

— In kaj zato? Mar jaz in moji prijatelji, ki se udeležimo reformnega banketa, ne delamo tako? Kaj ne gre tu v enaki meri za našo in za vašo kožo?

— Da in zato se čudim...

— Ne, ne čudite se, — ga je prekinil vojvoda, — saj dobro veste, da je reformni banket samo demonstracija, ki polagoma ogroža naše pravice, ki pa bo končno dovedla do padca osvojenega ministra. Mislite, da imata iniciatorja banketa Thiers in Odillon pri tem drugačne namene?

— Prav pravite, — je pritrdil bankir.

— In ker imam prav, upam, da ne bom pogršel vas in vaših prijateljev v seznamu udeležencev banketa, — je pripomnil vojvoda.

— To bo največja senzacija, — je menil domišljavi bankir.

— Vi ste eden glavnih stebrov večine v zbornici in kot tak ste eden najmanj popularnih ljudi v Franciji, — je dejal de Beaudreil. — Od trenutka pa, ko se udeležite banketa, boste eden najpopularnejših.

— Kaj poreče kralj?

— Ne vem, kaj poreče, pač pa vem, kaj stori.

— In kaj stori?

— Izbere si za ministra najpopularnejšega moža, — je odgovoril vojvoda.

in pomembno pogledal bankirja.

Bankirjev obraz je zažarel in tudi on se je pomembno ozrl na vojvodo.

— Toda v kraljevih očeh bom nehalnež, — je menil. — Kralj mi je bil zelo naklonjen.

— Kaj! — je vzkliknil vojvoda. — Mož, kakor ste vi, se čuti počaščenega, da mu je Ludvik Filip naklonjen!

— Ne, nikakor ne, — je odgovoril bankir. — Toda kralja spoštujem. Kralj ima zelo dobro srce.

— Ludvik Filip da ima dobro srce! Bežite no, monsieur Géronnière!

Pogovor med vojvodo in bankirjem je prekinila Adelaida, ki je stopila v sobo z usodnim pismom v roki.

Vojvoda je hitel nevesti naproti in iztegnil je roko, da stisne njeno. Naglica je bila razumljiva, saj je bil ženin in drugi dan bi se morala vršiti svatba.

Toda takoj je stopil presenečen korak nazaj, kajti roka, ki jo je hotel stisniti, se je hitro umaknila in pogled, s katerim se je srečal, se je zaničljivo obrnil od njega.

Adelaida je stopila k stricu, ki je začudeno gledal zdaj vojvodo, zdaj svojo nečakinjo.

— Striček, bodite tako prijazni in prečitajte tole pismo, — ga je prosila. — Prečitajte ga glasno, ker se tiče vojvode prav tako ali pa še bolj kakor naju.

— Mademoiselle, — je dejal vojvoda, — dovolite mi omeniti, da me je ta pozdrav presenetil.

— Ni mogoče, da bi vaše presenečenje presegalo moje, — je odgovorila Adelaida.

— Kaj pa vse to pomeni? — je vprašal bankir in pomahal z roko, v kateri je držal pismo.

— Odgovor držite v rokah, dragi striček, — je odgovorila nečakinja.

— Madame la marquise Eulalie d'Estelle, — je čital bankir naslov. — To je vaša pisava, gospod vojvoda.

— Moja! — je vzkliknil vojvoda in skočil k bankirju.

Adelaida je skočila med strica in vojvodo.

— Kaj niste slišali, monsieur, da prečita striček pismo na glas? — je vprašala.

— Zaman si belim glavo s to uganiko, — je dejal vojvoda. — Kar naj bo prečitano na glas, lahko prečitam tudi sam. Pismo, ki sem ga pisal jaz, je izključno moja last. Upam, da boste to priznali.

— Motite se, monsieur! — je odgovorila Adelaida. — To pismo pripada markizi d'Estelle. Čeprav je prišlo slučajno in mimo moje volje meni v roke, je še vedno njena last.

Vojvoda se je ugriznil v ustnico in molčal. Njegove in Adelaidine oči so iskale bankirjev obraz, a bankir je ta čas na tihem čital pismo.

Trešč se v kolenih je stopil bankir k vojvodi in mu molče izročil pismo.

Vojvoda je pograbil pismo kakor orel svoj plen, toda Adelaida je prestrašeno vzkliknila, videč pismo v njegovih rokah, kakor bi se bala, da ga ne raztrga.

— In to pismo je vas tako razburilo? — je vprašal in se pomilovalno na-

ŠATORE
SVAKE VRSTE
POLJSKE KREVEJE

MAKSO ŠALGO, K.D.
OSIJEK-I-BEOGRAD, KRALJA PETRA 13

Čas je zlato!
Pred nakupom ogledajte si veliko izbiro po najnižji ceni.

Dvokolesni raznih modelov.
Motorjevi vozili.
Otroški vozički.
Igralni vozički.
Tricikli.
Siklo.
Hollandci.
Otroški avtomobili.
Stolice za učenje.
Tricikli za prevoz blaga.
Dela za vsakršne stroje in kolesa.
Pnevmatika itd.

Ceniti franjo. Prodaja tudi na obroke.
V posodbi oddelki se sprejemajo vsa popravila.

„TRIBUNA“ F. B. L.
Tovarna dvorana in orodnih vozilov
Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Elegantna gosposka soba
v paviljonu
„E“
koja 72-74

ROK BERLIC
ZAPUŽE

Nasproti gostilne »Slepi Janez«

Kopalna sezija prinaša mnogo novega!

Za dame:

Kop. trikot iz vzorč. milanese	Din 79.—
Kop. volneni obleka pletena	110.—
Kop. volnena obleka à la Jautzen	148.—
Kop. volnena obleka s krilom	165.—
Kop. volnena obleka »Intarsija«	250.—
Kopalni plašč (cape)	265.—
Kopalni plašč z rokavi	385.—
Kopalni čevlji	29.—
Kopalne čepice	5.50
Tap. solinčki	56.—
Jap. kop. slanički	48.—

za otroke:

kop. čevlji	22.—
kop. obleka, volna, od	30.—
kop. čepica	5.50

za gospode:

kop. hlače la trikot	27.—
kop. obleka volnena	125.—
kop. čevlji	22.—
kop. plašč	385.—

A. ŠINKOVEC nasl. K. SOSS, LJUBLJANA



prenavlja, čisti in osvežuje kri, izboljša slabo prebavo, slabotno delovanje črevesa, napitovanje, obolenje mokraćne kisline, jetra, žolca in žolčnih kamenov. — Vzpostavlja apetit in izboljša učinkovitost pri arteriosklerozah. — **„PLANINKA“** čaji le pristen v plombarinih paketih po Din 20.— z napisom proizvajalca: **LEKARNA BAHOVEC**, Ljubljana, Kongresni trg. Dobi se v vseh lekarnah.

Lipovino in jelševino
bi kupila v plohih trdkah
Julio Fischer & Co., Sušak

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah.
Za odgovor znakol — Na vprašanja brez znakol ne odgovarjamo. — Najmanjši oglas Din 5.—

Walter pletilni stroji
po želji tudi s aparatom za vzorčno pletenje v več barvah delujejo najsigurnejše, popravila sploh ne potrebujejo. Zaloge in pouk v Ljubljani P. Kos, Židovska ulica 5. 48/L

Čevljar. pomočnika
sprejemam takoj za finejša dela, tudi za šivano delo, stalno mesto, hrana in stanovanje v hiši. Travnik Franc, Trebnje. 1109

Prodaja košnje
1. Knez iz Ljubljane bo prodajal v nedeljo, dne 2. junija t. l. svojo travo za obe letošnji košnji. Prodaja se prične ob 2. popoldne pri Ančnikovem kozolecu v Sp. Šiški. 1118

Frizerko
perfektno ondulirko preko sezone sprejme k morju J. Hoby, Split, Narodni trg 15. 1243

Z najboljšim uspehom
se nad 23 let uporablja Larucia kapsule za ozdravljenje spolnih bolezni (triper, belo kapanje). V vsaki lekarni puščica Din 25.—. S pošto pošlje lekarna Blum, Subotica. 29-L

L. Mikuš
Mestni trg šte. 15
Tvorilca dežnikov
zaloga izprehajalnih palic

Krušno moko
in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri
A. M. Zorman
Ljubljana, Stari trg 32

Klavirji!
Svarim pred nakupom navidezne ga blaga, cenih klavirjev!
Kupujte na obroke
od Din 400.—

prve svetovne fabrike: Bösendorfer, Steinway, Förster, Höpfl, Stigl original, ki so nesporno najboljši (lahka, precizna mehanika). Prodaja jih izključno le sod. izvedenec in biv. učitelj Glasbene Matice

Alfonz Breznik
Mestni trg 3
Velikanska izbira!

Posedstvo iz 2 stanovanjskih hiš
se prodaja v trgu Vel. Mengeš, hiš. št. 104-157
obstoječe iz 6 njiv, dveh sadnih vrtov, betonski vrt pred hišo št. 157, hlev in podkletena klet; ena hiša ima 4 sobe in kuhinjo, druga hiša 2 sobi, kuhinjo, klet in shrambo; obe imata dolžino po 16 m, ena je široka 6 m, druga 9 m, pripravo za primorske emigrante, Amerikance, obrtnike ali penzioniste. — Več se izve pri lastniku v Spodnji Šiški, Jernjeva ulica št. 24, Franc Pavlič. — Cena za vse skupaj 120.000 Din. 1418

ODPRODAJA!

manufakturnega blaga, predvsem
moških kamgarnov

radi prezidave lokala

pri **NOVAK** LJUBLJANA
tvrški Kongresni trg 15

Zelo znižane cene!!!

Blago za obleke z vso podlogo že za Din 295.—

Razni ostanki izpod tovarniške cene.

Priložnost ugodnega nakupa! — Oglejte si! — Okoristite se!

Važno za posetnike!

ima!

Važno za posetnike velesejma!



Zanesljiv pomoček za nego las

Z rabo na novo iznajdene francoske pomade »MISEL« se ustavi izpadanje in svinje las, povrnejo se izgubljeni lasje, odstranijo se vsi pojavi, ki zaradi njih lasje izpadajo in sive. Uspeh je zanesljiv pri 60 do 160 gramih, kakor so so že komu dalj časa siveli ali izpadali lasje.

Cene z dostavitvijo vsakemu naročniku na dom: 60 gr 115 Din, 80 gr 150 Din, 100 gr 185 Din, 160 gr 290 Din.
Vsakemu naročniku priložimo garancijo za popoln uspeh za ta lek. Za slučaj, da bi ne bilo uspeha, vrnemo denar in poravnamo vse stroške.
V tuzemstvo pošilja po povzetju Depo za Jugoslavijo pomada »MISEL«.
Beograd, Vasiņa 8. — V Beogradu prodaja lekarna Delini, Knez Mihajlova 1.

zkušeni livarji

se iščejo za takojšen nastop.

Ponudbe naj se vpošljejo **Osijski ljevaonici željeza i tvornici strojeva d. d., Osijek.**

Opozorilo!

Vsi slaboponarejeni kemikali! Vsi razmnoževalci Opalograph maže in daje umazane in nejasne odčitse. Prinesite aparat k meni, da ga vam zopet uredim, in to brezplačno. Za dobro delovanje aparata jamčim, ako boste kupovali Preservat in Fixat z varstveno znamko Globus pri **Gud. Barača, Ljubljana, Šelenburgova ulica šte. 6** Glavna zaloga in samoprodaja original Opalographa.

Posredovalnica za službe

T. NOVOTNY

naznanja cenjenemu občinstvu, da se nahaja na Dunajski cesti 15 (dvoršče desno). Vhod je poleg kavarne E-ropa

Priporoča se z odličnim spoštovanjem

T. NOVOTNY
posredovalnic za službe

Makulturni papir

kg à Din 4.—

prodaja uprava "Slov. Naroda"

Žrebanje v državni razredni loteriji

Dne 5. junija so bile naslednje pri nas kupljene srečke izžrebane:
Din 10.000 je zadela šte. 70.384.

Din 2000.— so zadela šte. 7578, 40.541, 46.143, 84.511.
Din 500.— so zadela šte. 5789, 5786, 7.516, 7520, 7526, 7645, 7700, 8173, 10.814, 10.847, 10.859, 10.866, 10.892, 14.112, 17.902, 17.981, 20.035, 20.172, 20.187, 22.085, 30.911, 34.731, 34.793, 40.587, 46.085, 55.844, 55.876, 58.260, 58.281, 66.619, 70.253, 70.260, 70.374, 70.399, 74.603, 84.539, 91.774, 96.848, 97.396, 97.473, 97.477, 99.816, 99.830, 99.850, 99.891, 100.722, 108.113, 108.102, 108.196, 108.280, 109.736, 109.779, 120.115, 120.220, 120.275, 123.536, 123.550, 123.842, 123.682, 123.944, 123.958.

Dobitki se bodo izplačevali po 21. juniju.

Naročilne dopisnice za 18. kolo bomo pravočasno priložili.
Zadružna hranilnica, r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra cesta 19.

Kreditni zavod za trgovino in in ustrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslovališču)

Ohrestovanja vlog, nakup in prodaja vsako vrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, prodajni in kreditni vsake vrste, eskompt in inkasno menic ter nakazila v tu- in inozemstvo safe - deposits itd. itd. itd.

Brzjavke: Kredit, Ljubljana — Telefon št. 2040, 2457, 2548 — Interurban 2706 2800 87-L

DIN 12.50
PRVOVRSTNI GARANTIRANI
PRALNI
BATIST
OPAL
ZA PERIL
DIN 12.50
PRI J. GROBELNIK
LJUBLJANA, MESTNI TRG 22

DAMSKA FRIZERKA

1201

mlada, izurjena za takoj išče
PUTRE, brivec KOČEVJE

Najboljše kupite nogavice,

rokavice, bombaž, flor, svilo, MAJCE, žemperje, vestje, ŽEPNE ROBCE, kravate, srajce, vezene, gumbe, D. M. C. prejšica, ROČNE TORBICE, aktovke, palice, DEŽNIKE, ŠPORTNE in toaletne potrebščine.

Josip Petelinc - Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.
Telefon 2913. Paviljon „H“

Vaša polt

ostane in bo nežna in voljna, če uporabljate Merima-milo. V kvaliteti in ceni neprekosljivo.

Specijalen izdelek je

Merima-otroško milo

sestavljeno iz najboljših in neškodljivih tvarin! Oglejte si razstavo Merima kosmetičnih izdelkov na velesejmu, koja 431-433. — Merima izdelki se dobe povsod!

1217

NA VELESEJMU POSETITE PAVILJON F. SLAMIČ

HRENOVKE IN KLOBASE,
FIN NAREZEK, SVEŽE PIVO

1232

Na drobno - Na debelo

Kuhinjsko posodo
Porcelan - Steklenino
Železnino - Pločevino
Nosilke - Cement
Vse vrste orodja

1173

Oglejte si zalogo!

načene pri

B. ŽILIČ - LJUBLJANA

Dunajska cesta 11 - Poleg Figovca

Inserirajte v „Slov. Narodu“!

Ustanovljeno leta 1879

Telefon štev. 2553.

Ključavničarstvo

Avgust Martinčič

LJUBLJANA, Rimska cesta štev. 14



prvo in edino podjetje za napravo
mekanih valjčnih zastorov v Sloveniji

priloga naprave novih valjčnih zastorov in po-
pravo istih po konkurenčnih cenah ter ima vse
priporočljive blage stalne na skladišču.

Izdeluje in se priporoča za naročila
soličnih plaht, okrišij vsake vrste od priprostih do
najbogatijše izpeljave, škarjaste omrežja, železja
za štedilnike, ventilacije raznih vrst, razna okovja,
železna vrata in okna, okrogla železna stopnjača,
predsednike iz železa in bakra l. t. d.

stalna zaloga štedilnikov
v priznani vestni in solidni izvedbi!



„Froté“
za kopalne
plašče

priporoča trdka

A. & E. Skaberné
Ljubljana

KLAVIRJI



Predno kupite klavir, oglejte si samo prvo-
prvo vrstnih klavirjev. Prodaja najceneje in na
najmanjše obroke izposojevalnica WARENEK.
Ljubljana, Gregorčičeva 5, v bližini Glasbene
matice



Dvokolesa najboljših svetovnih
znamk v veliki izbiri zelo poceni.
Najnovejši modeli otroških vo-
zičkov, od preprostega do naj-
novejšega, in igrači vozički v za-
logi. Več znamk šivalnih strojev
najnovejših modelov, šel in
pnevmatika Ceniki franco. Pro-
daja na obroke.



«TRIBUNA» F. B. L. tovarna dvokoles in
otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovsk c. 4

Naznanilo otvoritve!

Slavno občinstvo in svoje drage odjemalce v ljubečo obveščam,
da sem otvorila zopet svojo DELIKATESNO TRGOVINO na

Sv. Petra cesti štev. 24

in priporočam priznano dobro šunko, cajno maslo, razno pe-
civo in druge delikatese

Za obilen obisk prosim kar najujudneje udana

Marija Kaluža
delikatesna trgovina
Ljubljana
Sv. Petra c. 24, preje
Marijin trg 8.

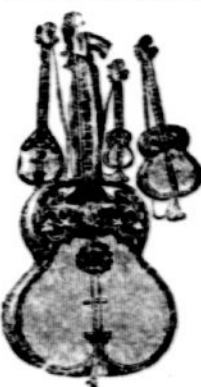
1219

IVORNICA
POHISTVA

ANTON ZALOKAR

ST. VID NAD LJUBLJANO

izdeluje najmodernejšo pohištvo, prevzema opremo stanovanj, ura-
dov, bank, trgovin, šol itd. po lastnih ali drugih načrtih. — Jamči za
solidno in okusno izdelavo.



NAJBOLJŠE TAMBURICE

Markaševga in sremskega sistema izdeluje in
razpošilja ob laststvu

stara hrv. tvornica tamburic

Stjepan M. Gilg

Sisak 610

Kačićeva ulica 174 (Hrvatska)

Cenovnik tamburic pošljem na zahtevo zastonj
Odklikovan v dvema zlatima kolajnama.

GRITZNER, ADLER in KAYSER



šivalni stro-
ter kolesa so
najboljše v ma-
terijalu. Lepe
opreme, ugodni
plačilni pogoji
Istotam švicarski
pletilni stro
„DUBIED“
edino pri

Josip Petelinc, Ljubljana

ob vodi, poleg Prešernovega spomenika (Telef. 2913)

Pšenična kava

Vidrova kava, ki jo je pred vojno razpošiljala tudi v Slovenijo, cenka
vidra iz Prage, se še marsikdo spominja. Vidra je tudi izdajal znani ča-
sopis «Domaći prijatelj». Vidrova kava je pšenična kava in se sedaj zelo pri-
jubljena na Češkem, a v Jugoslavijo se radi visoke poštnine in carine ne pošilja
več. V Beogradu se izdeluje po isti metodi kod Vidra na Češkem pšenična kava
«JAVA» bliski naročniki Vidrove kave v Jugoslaviji bodo brez dvoma radi na-
očevali «JAVA» pšenično kavo kar vedo kako izvrstna je pšenična kava

Pšenična je najzdravnejša žito, je bolj nego ječmen ali rž.
Iz pšenice se dela najboljša moka, najboljši kruh in tudi najboljša
kava. — Kava iz pšenice je boljše nego iz ječmena ali rži.

«Java» pšenična kava je tista iz lepe Banatske pšenice po preku-
rentni metodi.

«Java» pšenična kava je izvrstna, zelo redilna, zdravila in zelo
skusna.

«Java» pšenična kava se razburja strogo in arca, temveč krepi
celo in duha. Je primerna zdrava hrana za otroke in odrasle, za slabotne
in čvrste, za duševne in telesne delavce.

«Java» pšenična kava je zelo okusna ter jo z užitkom pije vsak,
tudi tisti ki sicer ne mara kave.

«Java» pšenična kava je zelo izdatna, se je ne sme preveč zakuhati
in je torej zelo poceni. Razumna, stediiva gospodinja uporablja torej le
«Java» pšenično kavo.

«Java» pšenična kava ima okus kakor prava kava. Za otroke se
kuha sama, za odrasle tudi sama ali pa kot pripravek k pravi kavi.

«Java» pšenično kavo razpošiljamo po pošti v zavojih
po 5 kg za 70 Din, če se denar naprej pošlje ali pa po po-
vzetju za 75 Din. Povzetje je 5 Din dražje. Poštnino plačamo mi!

Vsakemu 5 kg zavoju «Java» pšenične kave se kot darilo pridana
lepa skodelica za kavo.

Če želite biti res dobre kave in po ceni, naročite «Java»
pšenično kavo. Kdor pošljet, je zadovoljen in ne stane odjemalca.
Priporočila so in naročite «Java» pšenično kavo!

Priporočila «JAVA» pšenično kavo svojim znancem: Kdor pridobi deset
naročnikov, dobi en 5 kg paket «JAVA» pšenične kave brezplačno in po-
stno presto.

Priznana kafe

„Java“ K. D.

Beograd, Lomina ulica 11 c

Največja zaloga oblačil za gospode in dečke

J. MAČEK

Aleksandrova cesta št. 12